

Ranking audytorów

WYNIKI FINANSOWE →E3

Branża rośnie w imponującym tempie

Łączne przychody firm w 2023 r. urosły o niemal jedną piątą. Nadal trzy podmioty przebijały poziom miliarda złotych

RYNEK KAPITAŁOWY →E8

Wiemy, które firmy rozdają karty na giełdzie

Liczba audytorów badających sprawozdania spółek z GPW systematycznie spada. Prym nadal wiodą największe firmy

ROZMOWA: KAMIL JESIONOWSKI →E11

Zawód został przeregulowany

W ostatnich latach nie było problemów z wykonywaniem badań przez biegłych – mówi prezes KRBR

RANKING „RZECZPOSPOLITEJ”

Wielka czwórka nadal wiodzie prym w audycie

To już XXIII edycja corocznego rankingu audytorów „Rzeczpospolitej”. PwC utrzymało pozycję lidera, ale walka o czołowe miejsca była wyjątkowo zacięta.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Czwarty rok z rzędu ranking audytorów „Rzeczpospolitej” wygrywa PwC. Pozycja wicelidera przypadła firmie KPMG, a trzecie miejsce zajmuje EY.

Ciasno na podium

Największe firmy dzieli jednak niewielka liczba punktów. Każda z nich ma powody do zadowolenia. PwC wyróżnia się imponującą dynamiką przychodów. Na 2024 r. patrzy z ostrożnym optymizmem.

– Perspektywy dla branży wydają się obiecujące, i to pomimo zawirowań makroekonomicznych i geopolitycznych – ocenia Agnieszka Ostaszewska, partnerka zarządzająca działem audytu i członkini zarządu PwC Polska.

Z kolei najwyższe łączne przychody w zeszłym roku wypracowało EY.

– Otaczająca nas rzeczywistość gospodarcza podlega coraz szybszym zmianom. Tylko audytor z odpowiednim doświadczeniem wykorzystujący adekwatne narzędzia IT z odpowiednim wsparciem specjalistów jest w stanie sprostać wysokim oczekiwaniom odnośnie do jakości – mówi Jerzy Buzek, partner EY.

Z kolei w KPMG uwagę zwraca mocna baza kadrowa, wyrażająca się w dużej liczbie zatrudnionych biegłych rewidentów.

– Prowadzimy wiele inicjatyw, które wspierają rekrutację

wanie najlepszych talentów – mówi Marek Gajdziński, partner i szef działu audytu w KPMG w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej.

Podmioty, które uwzględniliśmy w tegorocznym rankingu, zatrudniają w sumie 18,3 tys. osób, w tym 6,2 tys. w działach audytu. Rok wcześniej było to odpowiednio: 17 tys. oraz 5,6 tys. Dynamika zatrudnienia w działach audytu przewyższyła więc tempo wzrostu całkowitego zatrudnienia. To pokazuje jak zacięta jest walka o audytorów – szczególnie, że liczba biegłych rewidentów wykonujących ten zawód oraz kandydatów do egzaminu od kilku lat w Polsce spada.

Pierwsza dziesiątka

W zeszłorocznej edycji rankingu identyczną liczbę punktów otrzymały EY oraz KPMG, zajmując wspólne drugie miejsce. Wówczas na podium zmieściło się jeszcze Deloitte Audit. Teraz jest czwarte.

Tegoroczny ranking potwierdza zjawisko obserwowane w latach ubiegłych: średni audytorzy umacniają swoją pozycję. Przeciętna dynamika przychodów w tej grupie była w 2023 r. wyższa od tempa wzrostu całego audytorskiego rynku oraz od średniej dynamiki wielkiej czwórki.

Piąte miejsce w zestawieniu przypadło firmie BDO, a tuż za nią znalazł się Grant Thornton. Obie firmy wyróżniają się dużą aktywnością w segmencie spółek giełdowych.

– W Polsce sytuacja na rynku firm audytorskich jest dość stabilna, choć widać tendencję, że coraz więcej firm, zwłaszcza mniejszych, wycofuje się z badania podmiotów dużych i tych notowanych na giełdzie – mówi Anna Bernaziuk, prezes BDO.

W pierwszej dziesiątce tegorocznego rankingu znalazły się również: PKF Consult, Mazars, Moore, Grupa KPW

oraz HLB (firm jest jedenaście, ponieważ dziewiąte miejsce jest podwójne).

Na uwagę zasługują też mniejsi audytorzy, jak rzeszowskie ZEFiR-Hlx, Grupa SWGK czy Magnet Audit, którzy mimo trudnego otoczenia rynkowego w zeszłym roku poradzi sobie bardzo dobrze, awansując w rankingu aż o kilkanaście pozycji.

Czas wyzwań...

Z ankiet, jakie zebraliśmy podczas przygotowywania tegorocznego zestawienia, wynika, że ponad 90 proc. firm audytorskich zwiększyło w 2023 r. przychody. Łącznie urosły one o ponad 18 proc. do rekordowych niemal 7 mld zł. Są o prawie dwie trzecie wyższe niż w 2020 r., a wartość z 2017 r. przebiły już ponad dwukrotnie.

Branża rozwija się w imponującym tempie, ale warto mieć na uwadze, że w ostatnich latach mocno w górę poszły też koszty, co sprawia że rentowność firm niekoniecznie wzrosła.

Wspomniany wzrost kosztów wynika nie tylko ze standardowych problemów, z jakimi borykała się cała gospodarka (panedmia, wojna, spowolnienie, inflacja itp). Branża musiała też się zmierzyć z wprowadzeniem nowych regulacji – najbardziej restrykcyjnych w Unii Europejskiej. Do tego doszła konieczność inwestycji w nowe technologie, problemy wizerunkowe po aferze GetBacku oraz wspomniany już niedobór kadr.

Sytuacji nie poprawiały napięte relacje pomiędzy Polską Agencją Nadzoru Audytowego a samorządem zawodowym. Wiele wskazuje, że w tym obszarze jest szansa na poprawę.

– To, co zgodnie z deklaracjami PANA i Ministerstwa

Agnieszka Ostaszewska
partner w dziale audytu PwC

Marek Gajdziński
szef działu audytu w KPMG

Mikołaj Rytel
partner w dziale audytu EY

Maciej Krasoń
partner zarządzający działem audit & assurance Deloitte

Anna Bernaziuk
partner zarządzająca BDO

Jan Letkiewicz
partner zarządzający Grant Thornton

RANKING FIRM AUDYTORSKICH, DANE ZA 2023 R.

Poz. 2024	Poz. 2023	Nazwa	Punkty	Przychody stanowiące podstawę naliczenia opłaty z tytułu nadzoru (tys. zł)	Liczba czynności rewizji finansowej przeprowadzonych w 2023 r.	Liczba biegłych rewidentów z polskimi licencjami zgłoszonymi do PANA	Zatrudnieni przy audycie (bez administracji)
1	1	PwC, Warszawa	81,4	187 322	2 644	101	821
2	2	KPMG, Warszawa	80,8	126 145	2 210	110	1 039
3	2	EY Polska, Warszawa	79,9	157 546	1 405	69	1 008
4	3	Deloitte Audit, Warszawa	77,6	100 649	885	65	585
5	5	BDO, Warszawa	76,0	44 147	1 014	32	234
6	4	Grant Thornton, Poznań	75,4	52 060	1 470	24	305
7	6	Grupa PKF Consult, Warszawa	75,0	32 860	924	66	184
8	7	Mazars w Polsce, Warszawa	74,5	34 142	597	26	189
9	9	Moore Polska, Warszawa	68,1	11 965	519	22	73
9	10	Grupa KPW, Łódź	68,1	17 409	1 230	35	143
10	10	Grupa HLB Poland, Wrocław ¹⁾	67,7	11 069	423	25	67
11	8	Grupa UHY ECA, Kraków	67,4	21 951	1 041	21	159
12	11	Grupa Rödl & Partner	65,2	18 456	362	14	60
13	12	Grupa Pol-Tax, Warszawa	60,8	7 791	589	42	100
14	16	Grupa VGD, Warszawa	59,9	7 746	205	19	52
14	14	Nexia Pro Audit, Kraków	59,9	5 308	206	10	53
15	18	Grupa Gumutka, Katowice	59,6	4 001	293	30	51
16	17	Grupa CSWP, Warszawa ²⁾	58,9	6 168	264	8	40
17	15	4Audit, Poznań	58,3	8 787	540	10	45
18	19	Polska Grupa Audytorska, Warszawa ³⁾	56,2	4 950	276	10	30
19	20	Revision-Rzeszów, Rzeszów ⁴⁾	55,8	5 206	327	22	31
20	23	Grupa Instytut Studiów Podatkowych Modzelewski i Wspólnicy, Warszawa	55,0	3 108	198	27	47
20	21	Baker Tilly TPA, Poznań ⁵⁾	55,0	15 140	350	9	83

Źródło: ankiety, wyliczenia własne

1) w skład grupy wchodzi: HLB M2, Avanta Audit, Gestic

2) w skład grupy wchodzi: CSWP Audit PSA oraz CSWP PSA

3) w skład grupy wchodzi: Polska Grupa Audytorska; PGA Advisory;

4) w skład grupy wchodzi: Revision-Rzeszów; Józef Król; Ekspert Biuro Usług Finansowo-Księgowych i Ekspertyz

5) przychody ogółem za 2023 rok, obejmuje również przychody przejmowanej spółki PATH Law Hatyak Kielian i Wspólnicy za okres od początku 2023 roku do chwili przejęcia

NAPISZ DO NAS

Andrzej Krakowiak
redaktor prowadzący
a.krakowiak@rp.pl

RANKING FIRM AUDYTORSKICH, DANE ZA 2023 R.

Poz. 2024	Poz. 2023	Nazwa	Punkty	Przychody stanowiące podstawę naliczenia opłaty z tytułu nadzoru (tys. zł)	Liczba czynności rewizji finansowej przeprowadzonych w 2023 r.	Liczba biegłych rewidentów z polskimi licencjami zgłoszonych do PANA	Zatrudnieni przy audycie (bez administracji)
21	24	Misters Audytor Adviser, Warszawa	54,5	4 664	222	27	5
22	22	RSM Poland Audit, Poznań	50,5	8 774	199	9	54
23	35	Grupa SWGK, Warszawa ⁶⁾	49,8	4 561	216	15	39
24	25	B-think Audit, Poznań	48,8	3 781	165	5	21
25	30	Biuro Audytorskie Prowizja, Kraków	48,6	3 670	307	15	18
26	24	KPFK dr Piotr Rojek, Katowice	47,3	3 349	270	9	21
27	27	Ecovis Poland Audit, Tax & Accounting, Warszawa	45,7	2 640	105	7	20
28	26	Crowe, Warszawa	44,0	3 637	96	4	19
29	31	BBR Eko-Bilans, Łódź	43,1	3 804	376	15	9
30	29	Firma Audytorska Interfin, Kraków	42,8	2 044	128	8	29
31	43	Magnet Audit, Kraków ⁷⁾	42,4	3 908	276	13	30
32	28	Bilans-Servis, Kielce	42,2	3 327	189	21	45
33	34	Doradca Auditors, Gdańsk	40,4	4 724	304	8	15
34	32	Quatro, Wrocław	40,1	3 576	182	11	25
35	33	ZBR Faber, Wrocław ⁸⁾	39,6	2 927	182	12	12
36		Joanna Zdanowska Asstes & Fundus Audit, Kraśnik	39,1	1 937	1 937	11	20
37	37	BF Audit, Warszawa	39,0	4 051	205	5	15
38	37	BGGM Audit, Warszawa	37,7	3 065	210	4	11
39		AMZ, Kraków	37,4	2 036	91	6	14
40	57	ZEFIR-Hlx, Rzeszów	36,7	2 626	127	11	18
41		Primefields, Katowice	36,3	2 883	246	3	15
42	41	ZEF Auditor, Sopot	33,2	2 706	183	7	9
43	39	ESO Audit, Gdańsk	32,7	2 423	89	5	12
44	40	KKA Buchalteria, Białystok	31,2	2 139	113	8	12
45	47	Perfectum - Audit, Warszawa	30,8	1 571	110	15	3
46		iAudit, Warszawa	28,8	2 388	134	4	22
47		Doradca Zespół Doradców Finansowo-Księgowych, Lublin	28,4	1 514	84	10	9
48	49	BEIDFK Fin-Ekspert, Koszalin	27,3	1 321	84	11	12
49	46	General Audit, Katowice	26,9	2 160	216	5	9
50	45	Lexus Audit, Kraków	26,2	1 395	114	10	8
51	50	Audytor spółka partnerska biegłych rewidentów, Toruń	25,4	1 138	50	4	8
52	48	Premium Audit, Poznań	25,2	1 784	160	5	15
53	55	Rewido Audit & Accountancy, Katowice	25,1	1 767	65	5	9
54	60	Firma Audytorsko-Konsultingowa, Wieluń	24,7	1 056	51	10	10
55	52	Grupa Lex-Fin, Katowice	24,5	1 512	125	6	14
56		Dossier, Warszawa	23,8	1 513	65	3	9
57	56	FSG Auditorium Biegli Rewidenci, Gdańsk	23,6	1 378	71	7	10
58	51	Agencja Biegłych Rewidentów Tax-2, Wrocław	22,0	1 200	82	8	8
59	44	MB Audit, Poznań	21,5	940	41	8	8
60	42	Kancelaria Audytorska Dudek i Partnerzy, Bielsko-Biala	21,0	1 504	89	3	13
61	36	DB Audit, Katowice	20,9	1 420	78	3	17
62	53	MSR Audit, Toruń	19,7	1 363	94	5	7
63	61	Buřiks, Katowice	19,2	884	61	8	8
64	62	DGA Audit, Poznań	19,0	1 320	98	2	6
65	70	Polaudit, Warszawa	18,8	763	58	3	2
66	65	AMS Auditor, Warszawa	18,7	483	23	4	5
67	58	Grupa Audytorska Consilium, Szczecin	18,6	635	52	8	8
68	59	Biuro Doradztwa i Usług Hera, Sosnowiec	18,4	1 012	86	6	1
69	60	PTE-Profit, Warszawa	16,8	999	97	6	2
70	66	A. M. Jesiotowscy - Finanse, Kraków	15,9	757	52	5	10
71		AdAc, Kraków	15,4	749	37	3	8
72	67	Audytorzy i Doradcy, Katowice	15,0	820	69	5	8
73		Triio Audit, Warszawa	13,5	761	47	3	2
74	69	Biuro Rachunkowo-Podatkowe dr hab. Karol Schneider, Szczecin	13,4	280	27	2	5
75	68	WL Finanse, Kraków	12,7	582	34	6	4
76	54	ForBiznes Audit, Łódź	12,2	645	28	3	5
77	72	Kancelaria Audytorska LKPF, Białystok	10,6	701	47	3	7
78	71	Biuro Rachunkowości Rewidex, Wągrowiec	8,7	364	17	2	7
79	74	Akcept BBR, Konin	6,2	270	22	1	2

Źródło: ankiety, wyliczenia własne

6) w skład grupy wchodzi: SWGK Audit Polska; Advantim, Advantim Audit

7) w sieci razem z: KBR B&B Nowy Sącz oraz Awal Kancelaria Biegłych Rewidentów, Poznań

8) w skład grupy wchodzi: Faber i Faber Audit

dokończenie z E1

Finansów ma się zmienić, to brak zaskoczeń i komunikacja w zakresie nowych pomysłów i rozwiązań nadzorca wobec nas, biegłych rewidentów. I tak na razie jest – ocenia Jan Letkiewicz, partner zarządzający w firmie Grant Thornton. Dodaje, że branża oczekuje odwrócenia nieprzemysłowych zmian prawa, wprowadzonych przez ostatnie cztery lata od czasu powołania PANA, utrudniających pracę biegłych rewidentów, a jednocześnie nic niewnoszących w kwestii nadzoru.

– Przez ostatnie dwie kadencje, do czerwca 2023 r., miałem

ską ma czas na jej wdrożenie do 6 lipca 2024 r. Tzw. atestacji będą podlegały raporty niefinansowe już za obecny rok.

– Czasu jest mało. Dlatego pracujemy nad przygotowaniem odpowiednich wytycznych na okres przejściowy, kiedy nie będzie jeszcze jednolitego europejskiego standardu – zapowiada prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów Kamil Jesionowski. Zgodnie z dyrektywą, w pierwszym okresie wszyscy biegli rewidenty będą uprawnieni do świadczenia nowej usługi. Będą jednak zobowiązani do uzupełnienia wiedzy.

– Prawdopodobnie będzie na to 2,5 roku. Uważam, że dla audytorów jest to przede

dopiero dojrzewa do zachodnich standardów. Jeszcze kilka lat temu audytorzy zgodnie narzekali na brak zrozumienia i współpracy ze strony władz spółek. To się jednak zmienia.

– Komitety audytu coraz aktywniej i szerzej współpracują z audytorem poprzez angażowanie go w wykonywanie dodatkowych czynności, związanych na przykład z testowaniem środowiska kontroli wewnętrznej – mówi Jarosław Bochenek, partner Mazars.

Wtórą mu Ewa Jakubczyk-Cały, partner zarządzająca PKF Consult. – Znacznie częściej występuje też świadomość, że za czas poświęcony na audyt należy zapłacić pieniądze odpowiednie do wartości kompetencji wymaganych do realizacji usługi – podkreśla.

I choć ceny za badanie sprawozdań finansowych w ostatnich latach szły w górę, to należy się spodziewać dalszego wzrostu. Wynika to ze wspomnianego już niedoboru osób zainteresowanych pracą w zawodzie audytora i presją na wynagrodzenia. Do tego dochodzą koszty szkoleń oraz zwiększające się wymagania wobec firm audytorskich, powodujące konieczność inwestowania w odpowiednie narzędzia technologiczne.

– Natomiast za spadkiem cen przemawiać będą: planowane podwyższenie progów obowiązkowego badania, rosnąca rola automatyzacji i dostępność baz danych. W szczególności narzędzia oparte na sztucznej inteligencji mogą znacząco wpłynąć na zwiększenie efektywności pracy audytorów – uważa Maciej Czapiński, prezes HLB M2 Tax & Audit. W efekcie w dłuższym terminie wynagrodzenia za usługi audytorskie (pomijając kwestie inflacyjne) powinny się stabilizować.

To, czy branży udało się przekuć wyzwania w szansę, pokaże przyszłoroczny ranking audytorów „Rzeczpospolitej”. /©©

masz pytanie, wyślij e-mail do autorki

k.kucharczyk@rp.pl

1,2 tys.

firm audytorskich działa w Polsce

18

proc.

o tyle wyższe były przychody firm audytorskich w 2023 r. wobec 2022 r. (Sięgnęły 7 mld zł)

okazję pracować w Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów i widziałem, jak wyglądały zmiany naszego samorządu wymuszone zmianami prawa, wprowadzanymi czasami z piętku na poniedziałek. Z samorządu biegłych rewidentów już niewiele zostało. Marzy mi się powrót do samorządności – podsumowuje Letkiewicz.

...oraz szans

Mimo tych wszystkich wyzwań perspektywy dla branży pozostają dobre. Nie musi się ona obawiać spadku zapotrzebowania na swoje usługi. Wręcz przeciwnie, otwierają się nowe możliwości, wynikające z przepisów o sprawozdawczości niefinansowej. Obecny rok jest pod tym względem przełomowy. Rynek czeka na projekt ustawy wdrażającej dyrektywę CSRD. Pol-

wszystkim szansą. Nie wolno jednak zapominać o związanych z nią wyzwaniach. Już teraz brakuje nie tylko biegłych rewidentów, ale również wykwalifikowanych osób, które mogą wejść w skład zespołów audytowych – podkreśla szef KRBR.

To m.in. od działań nadzoru zależy, czy obowiązek weryfikacji raportowania zrównoważonego stanie się szansą czy barierą.

– Trzeba dzisiaj ramię w ramię – samorząd, firmy i organ nadzoru – postawić na rozwój kompetencji biegłych rewidentów i eliminowanie barier rozwoju tego rodzaju usług – apeluje Gajdziński.

Ceny będą rosły, ale wolniej

Polski rynek audytu jest jeszcze stosunkowo młody i

METODOLOGIA

Ranking powstaje na podstawie ankiet. Uwzględniliśmy osiem kryteriów:

- przychody stanowiące podstawę naliczenia opłaty z tytułu nadzoru w 2023 roku – waga 20 proc.
- przychody z wykonania innych usług atestacyjnych, które nie stanowią podstawy naliczenia opłaty z tytułu nadzoru – waga 5 proc.
- przychody z jednostek zainteresowania publicznego, stanowiące podstawę naliczenia opłaty z tytułu nadzoru w 2023 r. – waga 10 proc.

- liczba czynności rewizji finansowej przeprowadzonych w 2023 r. (obligatoryjnych i fakultatywnych) – waga 20 proc.
- liczba czynności rewizji finansowej przeprowadzonych w 2023 r. w jednostkach zainteresowania publicznego (obligatoryjnych i fakultatywnych) – waga 5 proc.
- przeciętna cena czynności rewizji finansowej – waga 10 proc.
- liczba biegłych rewidentów z polskimi licencjami zgłoszonych do PANA – waga 20 proc.
- zatrudnieni przy audycie – waga 10 proc.

Możliwości do kwadratu

Wybierz swoją ścieżkę rozwoju, realizuj projekty o dużej skali i zyskaj zawodowe specjalizacje.

Więcej na kariera.pwc.pl
Join our community of solvers.

Paulina, pracowniczka PwC

EDUKACJA, ESG, INNOWACJE, LUDZIE

Audyt ma wiele twarzy

Przyznaliśmy wyróżnienia w dodatkowych kategoriach. Wytypowaliśmy również wschodzące gwiazdy audytu.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Branża audytorska jest kuźnią kadr i sektorem, który w dużym stopniu wykorzystuje nowe technologie, kreując trendy w całym sektorze finansowym. Dlatego głosami redakcji przyznajemy dodatkowe wyróżnienia.

Lista nagrodzonych

W kategorii innowacje laureatem została firma KPMG, w której działa wyspecjalizowany zespół InnovAtions. Składa się z audytorów i ekspertów od IT. Odpowiada za rozwój i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych dla działu audytu i całej grupy KPMG w Polsce. Wśród nich jest narzędzie do wykonywania testów podczas badania, które za pomocą algorytmów, modeli statystycznych i sztucznej inteligencji analizuje wszystkie transakcje. Określa ich ryzyko i wskazuje audytorowi te najbardziej ryzykowne. Narzędzie usprawnia pracę biegłych rewidentów i podnosi jakość badania.

W KPMG działa też inteligentny asystent audytorów, oparty na ChatGPT oraz rozwiązanie technologiczne, dzięki któremu inwentaryzację środków trwałych lub zapasów można przeprowadzić zdalnie. Pracownik badanej spółki otrzymuje od KPMG specjalne okulary wyposażo-

ne w kamerę i mikrofon, a zespół audytorski ma zdalny dostęp do wizji i fonii w czasie rzeczywistym.

W kategorii employer branding wyróżnienie przypadło firmie EY, która prowadzi szerokie działania nie tylko zachęcające do podjęcia pracy w tej sieci, ale też promujące zawód audytora. Przykładem jest konkurs Audit OdysseY – biznesowa symulacja procesu audytowego dla studentów z całej Polski. Ostatnia edycja zgromadziła ponad dwa tysiące uczestników. EY współpracuje też z uczelniami i udostępnia platformę, umożliwiającą studentom sprawdzenie ich kompetencji oraz otrzymanie certyfikatów. Od początku istnienia platformy skorzysta-

ło z niej ponad sześć tysięcy studentów.

Z kolei w kategorii działania edukacyjne wyróżniliśmy firmę Grant Thornton, która od kilku lat realizuje strategię otwartej treści i udostępnia publicznie przygotowywane przez swoich ekspertów materiały. Nie pobiera za nie opłaty. Nie zbiera nawet danych osobowych do przetwarzania w celach marketingowych.

W ramach tej strategii w zeszłym roku firma udostępniła 45 publikacji (m.in. poradników oraz raportów), ponad czterysta artykułów i zorganizowała 65 wydarzeń, takich jak webinaria czy konferencje. Ich tematyka była szeroka – od strictly finansowej po związaną ze zrównoważonym rozwojem.

Branża audytorska jest ważnym elementem gospodarczego ekosystemu. Jej fundamentem są ludzie

w tegorocznej edycji została firma Nexia Pro Audit, która podejmuje szereg prospołecznych inicjatyw, angażując się w prace na rzecz fundacji i stowarzyszeń. Uwagę zwraca konsekwencja w jej działaniu – gościła wśród wyróżnionych w tej kategorii również w poprzednich latach.

Wschodzące gwiazdy

W obliczu wielu wyzwań związanych z zawodem biegłego rewidenta warto pokazywać i promować osoby, które z powodzeniem rozwijają się w tej branży, będąc inspiracją dla swoich firmowych kolegów oraz dla tych, którzy dopiero myślą o rozpoczęciu audytorskiej ścieżki kariery. Dlatego już kolejny rok z rzędu zachęcamy firmy do przesyłania kandydatur do kategorii wschodzące gwiazdy audytu.

W tym roku wybór był szczególnie trudny: de facto każda z zaproponowanych osób zasługuje na to wyróżnienie. Ostatecznie, głosami redakcyjnej kapituły, laureatami zostali: Aneta Opalczyńska z PKF Consult oraz Tomasz Łebkowski z PwC.

Droga zawodowa Opalczyńskiej rozpoczęła się od razu po ukończeniu studiów. Od 2017 r. jest związana z PKF Consult, gdzie zaczynała od roli koordynatora projektów audytorskich, przez menedżera projektów, a obecnie kieruje zespołem liczącym około 20 osób. Miała okazję uczestni-

żyć w różnorodnych projektach audytorskich, w tym w badaniu dużych firm i grup kapitałowych, reprezentujących różnorodne i wymagające branże. Warty podkreślenia jest jej wkład w tworzenie metodologii i dokumentacji dla sektora zakładów ubezpieczeń. Jej firmowi koledzy podkreślają, że Opalczyńska jest nie tylko świetnym fachowcem. Na uwagę zasługują również jej wysokie standardy etyczne, co jest kluczowe w audycie, gdzie uczciwość i wiarygodność są fundamentalnymi zasadami.

Z kolei Tomasz Łebkowski z PwC w wyjątkowy sposób łączy kompetencje audytora z wiedzą z zakresu nowych technologii, a do tego cechuje go wysoki poziom umiejętności interpersonalnych i społecznych. Wspiera najmłodszych pracowników i motywuje cały zespół. Od powrotu z zawodowego pobytu w Stanach Zjednoczonych specjalizuje się w projektach bazujących na amerykańskich standardach badania oraz na badaniach dużych grup międzynarodowych. Międzynarodowo jest również jego zespół.

„Tomek jest nie tylko promotorem transformacji technologicznej audytu i narzędzi sztucznej inteligencji, ale przede wszystkim mentorem i przyjacielem dla wielu z nas. Jego autentyczny optymizm, ciągły uśmiech i pozytywne podejście do życia są niezastąpionymi elementami naszej codzienności” – argumentują jego firmowi koledzy. /©©

OPINIE PARTNERÓW

TOMASZ MARTYNIUK

Associate Partner,
Audit & Business Advisory
Baker Tilly TPA

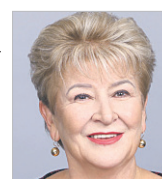
przesunięciu wagi tradycyjnego audytu na rzecz zrozumięcia biznesu, analizy ryzyka i wykrywania podejrzanych transakcji. Zmiany na rynku globalnym sprawiły, że audytorzy muszą stale podnosić swoje umiejętności i wypracowywać innowacyjne podejścia.

I tu z pomocą przychodzi sztuczna inteligencja. Z jednej strony postrzegana jako zagrożenie, gdyż budzi obawy o utratę miejsc pracy w branży i jest głośno dyskutowana pod kątem wyzwań etycznych – w jaki sposób sprawić, by algorytmy funkcjonowały zgodnie z kodeksem etyki biegłych rewidentów? Z drugiej strony może pomóc w automatyzacji powtarzalnych zadań, np. analizowaniu dużych zbiorów danych i identyfikowaniu nieprawidłowości, które ograniczają ryzyko badania sprawozdania finansowego. To usprawnienie może pozwolić audytorom skupić się na obszarach o najwyższym prawdopodobieństwie wystąpienia nieprawidłowości. Wsparcie dla branży audytorskiej oferują obecnie również uczelnie poprzez nowe kierunki studiów, które ułatwiają uzyskanie uprawnień biegłego rewidenta i oferują zdobycie szerokiego wachlarza dodatkowych umiejętności.

Kolejnym wyzwaniem dla audytorów jest tematyka ESG, gdzie nowe standardy raportowania niefinansowego oznaczają, że audytorzy muszą dostosować swoje procedury i praktyki do nowych wymagań, choć dzięki nim będą mogli lepiej zrozumieć biznes klienta. Pojawia się nowe pole do współpracy biznesu z biegłymi, którzy mogą edukować klientów w tematyce ESG oraz udzielać wsparcia w zakresie implementacji praktyk zrównoważonego rozwoju. Branża audytorska odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu zaufania publicznego do informacji finansowych. Z jednej strony stoi przed wieloma wyzwaniami, z drugiej – ma szansę na dalszy rozwój. Jej przyszłość zależy od partnerstwa ludzi i maszyn, gdzie AI „wyręcza” audytora w analizie dużych zbiorów danych i wykrywaniu ryzyka, ale na koniec to i tak audytorzy podejmują decyzje i ponoszą odpowiedzialność za przeprowadzony audyt. ■

EWA JAKUBCZYK-CAŁY

partner zarządzająca
PKF Consult, biegły rewident

Rynek audytorski obecnie charakteryzuje się znaczącym wzrostem. Z jednej strony jest to następstwem rosnącego popytu na usługi audytorskie, wynikające z coraz bardziej restrykcyjnych obowiązków regulacyjnych w spółkach, które wymagają dodatkowego poświadczania różnorodnych informacji. Z drugiej strony to efekt wzrostu wynagrodzeń za usługi audytorskie. Audytorzy badają nie tylko sprawozdania finansowe, ale wykonują też szereg innych wymaganych usług atestacyjnych dotyczących poszczególnych segmentów (branża energetyczna, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, banki itp.), a również usługi atestacyjne

związane z poświadczaniem informacji pakietów konsolidacyjnych czy też związanych z realizacją transakcji kapitałowych, przejęć, połączeń i innych transformacji klienta.

A przecież – w większości firm audytorskich – przychody z rewizji finansowej to tylko część przychodów. Dodatkowe istotne przychody realizowane są z usług doradczych. Niewątpliwie obowiązki raportowania i atestacji sprawozdań dotyczących zrównoważonego rozwoju wpłyną na dalszy wzrost rynku – już obecnie odczuwalny jest popyt na kompetencje w zakresie ESG – dotyczący zarówno raportowania, jak i atestacji.

Kluczowym wyzwaniem dla branży jest pozyskanie i utrzymanie odpowiedniej wielkości zespołów audytorskich o oczekiwanych kompetencjach oraz zaprojektowanie, nabycie i wdrożenie odpowiednich metodologii świadczenia usług, bezpiecznych technologii pozwalających na efektywną komunikację i skuteczną realizację usług z zachowaniem wymaganej jakości. ■

DOMINIK BIEL

partner zarządzający
w Grupie UHY ECA

Na rynku od kilku lat obserwujemy znaczące wzrosty cen za usługi audytorskie i w mojej ocenie ten trend będzie się utrzymywał. Badania rynkowe wskazują bowiem, że wskaźnik stosunku ceny za audyt do wartości przychodów audytowanych spółek dla Polski należy do jednych z najniższych w UE. To pokazuje, że ceny audytu w Polsce są wciąż niedoszacowane w stosunku do cen audytu w pozostałych krajach europejskich. Główne przyczyny wzrostu cen to zmniejszająca się konkurencja na rynku audytu, jak również znacząco zwiększające się koszty realizacji usług wynikające z ciągłej konieczności podnoszenia jakości przeprowadzanych

audytów. Głównym beneficjentem zmniejszającej się konkurencji na rynku audytorskim są średnie firmy, których udział w rynku ciągle wzrasta. Wynika to w głównej mierze z zaostrzających się regulacji dotyczących funkcjonowania firm audytorskich. Konieczność stosowania się do zaostrzonych przepisów i zwiększona odpowiedzialność spowodowały, że tylko większe firmy audytorskie są w stanie realizować usługi audytu przy zachowaniu odpowiednich standardów. To powoduje odpływ mniejszych audytorów, szczególnie jeżeli chodzi o rynek badań JZP. Najwięksi audytorzy natomiast coraz częściej rezygnują z oferowania audytu na rzecz szeroko pojętych usług doradczych, co powoduje, że dla firm audytorskich średniej wielkości tworzy się luka rynkowa, którą skutecznie wykorzystują. Na podwyżki cen za audyt wpływ mają również koszty pozyskania i utrzymania odpowiednio wykwalifikowanych zasobów osobowych, które są niezbędne do wykonania usług audytorskich na odpowiednim poziomie. ■

AUDYT NA 100%

LOADING COMPLETE

**Narzędzie KPMG Clara Analytics –
AI Transaction Scoring
zmienia reguły gry w audycie,
umożliwiając analizę 100%
transakcji badanych firm.**

KPMG. Make the Difference.

© 2024 KPMG w Polsce

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

ESG szansą na nowe usługi

Wzrost przychodów, ale też wyzwania kadrowe i niejasności legislacyjne – czyli jak na branżę wpłynie nowa dyrektywa.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Ostatnie lata to okres wielu nowych regulacji związanych z zawodem biegłego rewidenta. Od sześciu lat branża stosuje Międzynarodowe Standardy Badania, które już zdążyły przejść zmiany i nowelizacje. Z kolei osiem lat temu uchwalono nową ustawę o biegłych rewidentach, wprowadzającą szereg rewolucyjnych zmian.

– Średnio co dwa lata zmieniany lub nowelizowany jest Kodeks Etyki, a nowe zasady systemu zarządzania jakością firm audytorskich w styczniu tego roku świętowały rok obowiązywania – wymienia Anna Ławniczak, partner w UHY ECA. Dodaje, że nowe obowiązki i regulacje są wpisane w zawód biegłego rewidenta, a sukces firmy audytorskiej w dużej mierze zależy od tego, jak szybko jest ona w stanie wdrożyć te zmiany.

Szanse i wyzwania

Przed biegłymi rewidentami postawiono kolejne zadanie: atestację sprawozdań w zakresie zrównoważonego rozwoju, którego obowiązek wprowadza

dyrektywa CSRD (ang. Corporate Sustainability Reporting Directive). Pierwsze usługi będą wykonywane na przełomie bieżącego i 2025 r. Wyzwaniem nie brakuje. Przedstawiciele branży zwracają uwagę na brak implementacji dyrektywy do przepisów krajowych (czas mija 6 lipca 2024 r.), brak standardu dedykowanego nowemu rodzajowi atestacji jak również na niewystarczającą liczbę osób posiadających odpowiednią

wiedzę, o doświadczeniu nie wspominając. Wyzwaniem jest też wypracowanie takiej metodologii, która będzie uwzględniała specyfikę (np. sektor działania) audytowanych przedsiębiorstw i sprosta nowym standardom. Sprawy nie ułatwia spora złożoność wskaźników ESG, rozproszenie danych źródłowych czy też wymóg weryfikacji danych w kontekście tzw. łańcucha wartości.

Obowiązkowi wynikającemu z dyrektywy CSRD podlegać będzie docelowo około trzech tysięcy firm w Polsce

zuje, że to dla niej zarazem duża szansa na poszerzenie portfela usług i wzrost przychodów.

– ESG to szansa, szansa i jeszcze raz szansa. Jako zawód jesteśmy przygotowani do badań raportów ESG najlepiej ze wszystkich zawodów – ocenia Jan Letkiewicz, partner zarządzający działem audytu w Grant Thornton. Dodaje, że weryfikacja sprawozdań ESG wymaga wiedzy audytorskiej, którą branża już ma.

– Nowej materii się nauczyliśmy, tak jak kiedyś nauczyliśmy się jako zawód konsolidacji, potem Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, a następnie Międzynarodowych Standardów Audytu czy tagowania sprawozdań i ESEF. I wielu innych rzeczy w międzyczasie. Jak nie my, to kto – podsumowuje.

Maraton, nie sprint

Nowemu obowiązkowi wynikającemu z dyrektywy docelowo podlegać będzie około 3 tys. spółek w Polsce, a w całej UE około 50 tys.

Choć przedsiębiorstwa dużo mówią o zrównoważonym rozwoju, to wiele wskazuje, że nie jest on ich priorytetem – wynika z badania EY.

Półowa ankietyowanych twierdzi, że realizuje wyłącznie krótkoterminowe cele finansowe, ograniczając wydatki na programy związane ze zrównoważonym rozwojem.

– Już dane z zeszłorocznego badania EY Sustainable Value Study pokazały, że mediana roku docelowego dla osiągnięcia założeń klimatycznych przez firmy to obecnie 2050 r. W poprzedniej edycji był to rok 2036. Na znaczne wydłużenie przekłada się spadek zaangażowania w działania związane z ESG zauważalny również wśród polskich przedsiębiorców – mówi Jerzy Buzek, partner w dziale audytu EY. Dodaje, że będą oni jednak systematycznie dyscyplinowani przez regulatorów do większej aktywności w kwestiach środowiskowych, społecznych i etycznych. Zmusi to zarządy firm do włączenia ESG w strategię działania.

ESG to długofalowy trend. Na dłuższą metę opłaca się wszystkim: wspomaga walkę o powstrzymanie zmian klimatycznych, zwiększa poszanowanie praw pracowników i lokalnej społeczności, wspiera wizerunek firmy, jej wyniki (niższe koszty, lepszy dostęp do finansowania) oraz wycenę (niższa premia za ryzyko). /©

REKLAMA 957400

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD
ASSURANCE | TAX | CONSULTING

Zofia

One of the
RSM team

RSM

RSM Poland.
Gdzie doświadczenie spotyka innowację.

Poznaj nas | www.rsmpland.pl

Odkryj przewagę
profesjonalnego audytu.

TRENDY

Audyt nasiąka technologiami

Rola biegłego rewidenta się zmienia. Nie oznacza to jednak, że może go zastąpić sztuczna inteligencja.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Przedsiębiorcy coraz bardziej automatyzują swój biznes, wprowadzając nowe narzędzia IT, które na co dzień usprawniają ich pracę. Oznacza to, że z jednej strony biegli rewidentzi muszą edukować się w tym zakresie, aby wiedzieć, jak dostosować swoje procedury do tych zmian. Z drugiej zaś strony sami muszą wprowadzać nowe technologie.

- Już dziś wykorzystanie narzędzi IT przy badaniu sprawozdań finansowych jest powszechne, a tendencja ta będzie się tylko pogłębiać - mówi Dominik Biel, partner zarządzający w UHY ECA.

Człowiek renesansu

W dobie cyfryzacji zawód audytora robi się jeszcze bardziej interdyscyplinarny. Niezbędna jest nowa wiedza i umiejętności.

- Obecnie, przy przeprowadzaniu badania wspierają nas nie tylko eksperci z zakresu prawa czy podatków, ale również IT, wycen czy za chwilę ESG - wymienia Aleksandra Sysiak, ekspertka z RSM. Wtórkuje jej Edyta Kalińska, członkini zarządu BDO.

- Firmy audytorskie zatrudniają obecnie specjalistów od systemów informatycznych i bezpieczeństwa IT, zaawansowanych analityków danych i ekspertów od modelowania matematycznego - wymienia.

Nowe możliwości pojawiają się wraz z rozwojem sztucznej inteligencji. - Nasz zawód będzie jednym z tych, które najbardziej zyskają na rozwoju sztucznej inteligencji. Będziemy w stanie zaoszczędzić wiele

czasu na zbieraniu, obrabianiu i uzgadnianiu danych uzyskanych od klienta. Będą to robiły narzędzia AI. My za to będziemy mieć przestrzeń na analizę wyników, interpretację i wyciąganie wniosków - mówi Sysiak. Sztuczna inteligencja pomoże audytorom skoncentrować się na transakcjach obarczonych wysokim ryzykiem oraz pozwoli ograniczyć liczbę powtarzalnych czynności i procedur do minimum.

Obecnie prace w branży audytorskiej w dużej mierze są prowadzone zdalnie, co kilka lat temu było jeszcze nie do pomyślenia. A przecież prawdziwa rewolucja związana z systemami AI dopiero się zaczęła. Trudno więc powiedzieć, jak będzie wyglądał audyt po jej zakończeniu.

- Coraz więcej danych jest zdigitalizowanych, powstają ogromne bazy (za chwilę taką bazą będzie rejestr KSeF) umożliwiające systemom informatycznym np. bieżące potwierdzanie faktycznego zaistnienia transakcji czy sald

Dzięki **nowatorskim narzędziom** audytor może ocenić wszystkie dane, a nie tylko ich część

- mówi Maciej Czapiewski, prezes HLB M2 Tax&Audit.

Świat przyspieszył

Zmiany technologiczne coraz bardziej zbliżają nas do możliwie szybkiej publikacji danych finansowych.

- Od wielu lat powtarzam na różnego rodzaju konferencjach, wykładach oraz warsztatach, że w długim horyzoncie czasowym zmierzamy do tego, aby sprawozdanie finansowe sporządzane na dzień 31 grudnia było publikowane 1 stycznia rano - mówi Roman Seredyński, partner zarządzający UHY ECA. Wskazuje na giełdę no-

wojorską, gdzie największe firmy świata, takie jak Apple czy Microsoft, są w stanie opublikować zbadane sprawozdanie finansowe po jednym miesiącu od dnia bilansowego, podczas gdy w Polsce znacznie mniejsze firmy robią to w terminie czterech miesięcy.

To w dużej mierze efekt odpowiednich procedur i narzędzi, ale też ładu korporacyjnego. Gros spółek notowanych na GPW, publikując na początku roku harmonogram raportów okresowych, od razu zakłada, że zostaną one przygotowane w ostatnim możliwym dniu, co z punktu widzenia inwestorów i analityków jest negatywnym zjawiskiem.

Ekspertcy są zgodni, że udział człowieka w audycie będzie maleć, a wiele procedur będzie mogło działać w czasie rzeczywistym. Czas pokaże natomiast, jak szeroko będzie można działać w takim modelu. Na razie pewne rzeczy można wykonać jedynie po tzw. odcięciu okresu sprawozdawczego (np. inwentaryzację sald kont). Jedno jest jednak pewne: AI, choć bardzo pomocna, audytora nie zastąpi. Zdolność interpretacji, szerszego spojrzenia, doświadczenie, sceptycyzm, niezależny osąd, intuicja oraz umiejętność prowadzenia dialogu - to wszystko sprawia, że człowiek pozostaje w audycie podstawowym elementem. /©©

REKLAMA 958053

Będziesz gotów, gdy pojawi się szansa?

IPO wymaga podjęcia intensywnych działań przed debiutem giełdowym oraz po nim. Doradcy EY od lat pomagają firmom wejść na giełdę, wspierając je w budowaniu długoterminowej wartości i funkcjonowaniu jako spółka publiczna.

ey.com/pl_pl/ipo #IPOTrends

EY
Building a better working world

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

RYNEK KAPITAŁOWY

Wiemy, które firmy audytorskie rozdają karty na giełdzie

Liczba audytorów badających sprawozdania spółek z GPW systematycznie spada. Prym nadal wiodą największe firmy, ale bardzo dobrze wypadają Grant Thornton, BDO, UHY ECA czy PKF Consult.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Na rynku głównym warszawskiej giełdy notowanych jest 410 spółek, o łącznej wartości przekraczającej 1,5 bln zł. Dodatkowo na rynku alternatywnym NewConnect. Jak co roku sprawdzamy, którzy audytorzy wiodą na giełdzie prym. Po dwóch latach z taką samą kolejnością na podium, w 2024 r. zaszyły przetasowania.

Rankingowe pozycje

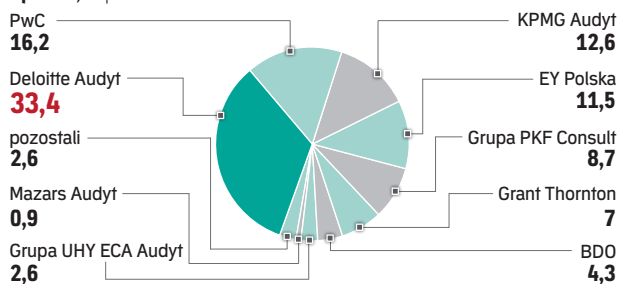
W latach 2022–2023 pierwsze było PwC, a za nim plasowały się EY i KPMG. Teraz PwC obroniło pozycję lidera, natomiast KPMG dogoniło firmę EY i ex aequo mają drugie miejsce. W efekcie na podium awansował Grant Thornton, wskakując z zeszłorocznego czwartego miejsca na trzecie. Jeszcze większy skok odnotowało BDO: w zeszłym roku było szóste, a teraz zajęło pozycję numer cztery (w 2023 r. firmie przybyło liczne grono giełdowych klientów).

Na piątym miejscu jest UHY ECA, a na szóstym PKF Consult, które odnotowało wyraźny awans z miejsca dziewiątego. Pierwszą dziesiątkę domykają: Deloitte, Mazars, Grupa KPW oraz Moore Polska.

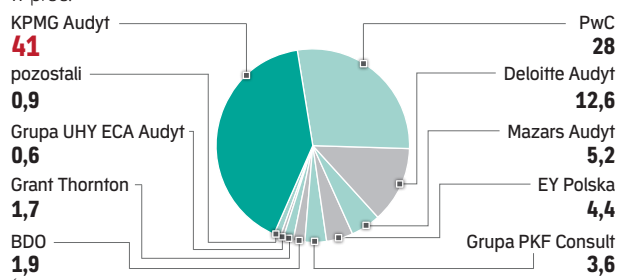
Jeśli policzylibyśmy udziały, bazując na poszczególnych kategoriach, to pod względem przychodów i aktywów badanych firm prym wiodzie wielka czwórka. Ale pod względem liczby przebadanych spółek blizszą audytorzy średniej wielkości, na czele z UHY ECA.

Trzeba pamiętać, że JZP, czyli jednostki zainteresowania publicznego (m.in. spółki giełdowe) to szczególnie atrakcyjny i jednocześnie najtrudniejszy. Stanowi dla każdej firmy audytorskiej wyzwanie. Dotyczy ono przede wszystkim posiadania odpowiednich kompetencji, i to nie tylko audytorskich, ale też podatkowych, prawnych oraz z zakresu szeroko rozumianego biznesu – mówi Jan Letkiewicz, partner zarządzający w Grant Thornton. Jest to też wyzwanie związane z dysponowaniem odpowiednimi zespołami ludzi oraz z wdrożeniem i utrzy-

Podział rynku pod względem przychodów ze sprzedaży badanych spółek, w proc.

Podział rynku pod względem wartości aktywów badanych spółek, w proc.

Źródło: GPW

mieniem wewnętrznego systemu zarządzania ryzykiem. Co w zamian za porządnie sobie z tymi wyzwaniami otrzymuje audytor?

– Satisfakcję z pracy z największymi organizacjami biznesowymi w Polsce, ale oczywiście też odpowiednie do wysiłku wynagrodzenie. Z każdym rokiem mniej firm audytorskich podejmuje te wyzwania, pomimo korzyści z badania JZP – podsumowuje Letkiewicz.

Statystyki to potwierdzają: zgodnie z ostatnim dostępnym sprawozdaniem Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego z monitorowania rynku za rok 2022, nastąpił spadek liczby firm audytorskich badających JZP aż o 13 proc.

– Jest to segment atrakcyjny raczej wyłącznie dla większych firm audytorskich, które są w stanie zapewnić wysoką jakość badania i sprostać wymogom regulacyjnym, przy czym widoczne jest zacieranie się różnic między firmami największymi (wielka czwórka) a tzw. challenger firms z pierwszej dziesiątki – mówi Małgorzata Pek-Kocik, partner w dziale audit & advisory Mazars Polska.

Praktyka pokazuje, że wielka czwórka obsługuje głównie największe spółki giełdowe, w tym wchodzące w skład WIG20. Ale nie jest to regułą, o czym świadczy symboliczna

zmiana audytora największej krajowej spółki: Orlenu. Wcześniej był nim Deloitte, ale w związku z zawirowaniami związanymi z decyzją PANA (nałożyła na Deloitte trzyletni zakaz badania sprawozdań w związku z GetBackiem, ale WSA wstrzymał wykonanie tej decyzji), Orlen zmienił audytora. Nowym został Mazars.

Rosnąca odpowiedzialność

Branża sygnalizuje, że segment JZP staje się coraz bardziej problematyczny i mniej atrakcyjny dla audytorów również ze względu na szczególny nadzór PANA nad tymi badaniami. Z jednej strony podejście PANA nie powinno dziwić: przecież biegli rewidenty zdają sobie sprawę, że badając JZP, biorą na siebie szczególną odpowiedzialność wobec inwestorów.

– Mamy tego pełną świadomość. Jednak część firm i biegłych rewidentów wycofuje się z badania JZP, a wpływ na to ma głównie charakter procedur kontrolnych, które polegają na sprawdzeniu w iście urzędniczy sposób kompletności udokumentowania przeprowadzonych procedur badania. Niezależnie od ich wpływu na wydaną opinię – mówi Lidia Skudława-

RANKING FIRM AUDYTORSKICH BADAJĄCYCH SPÓŁKI NA GPW, DANE ZA 2023 R.

poz. 2024	poz. 2023	Audytor	Punkty	Przychody badanych firm w mln zł	Wartość badanych firm w mln zł
1	1	PwC, Warszawa	25,5	200 074	178 966
2	2	EY Polska, Warszawa	24,3	141 665	59 230
2	3	KPMG, Warszawa	24,3	155 486	123 294
3	4	Grant Thornton, Poznań	23,1	85 714	22 915
4	6	BDO, Warszawa	22,5	53 561	25 613
5	5	Grupa UHY ECA, Kraków	21,9	32 587	10 467
6	9	Grupa PKF Consult, Warszawa	21,2	107 051	61 504
7	7	Deloitte Audit, Warszawa	19,6	411 630	173 002
8	8	Mazars w Polsce, Warszawa	19,5	11 234	17 343
9	10	Grupa KPW, Łódź	17,3	5 346	4 637
10	12	Moore Polska, Warszawa	16,6	2 708	1 846
11	11	Misters Auditor Adviser, Warszawa	16,4	4 276	1 273
12	18	Grupa CSWP, Warszawa	13,1	1 090	1 008
12	13	4Audit, Poznań	13,1	1 704	834
13	15	Nexia Pro Audit, Kraków	12,4	3 937	1 737
14	14	KPFK dr Piotr Rojek, Katowice	12,3	1 785	735
15	16	B-Think Audit, Poznań	11,7	489	819
16	18	Firma Audytorska Interfin, Kraków	11,1	701	513
17	17	Grupa HLB Poland, Wrocław	10,6	3 487	752
18	23	Crowe Polska, Warszawa	8,8	1 992	593
19		BGGM Audit, Warszawa	7,7	3 084	762
20	22	Grupa Gumulka, Katowice	6,7	419	369
21	24	Ecovis Poland, Warszawa	5,9	99	178
22	20	WBS Audit, Warszawa	5,3	656	191
23	23	ECDP Audit, Katowice	5,0	373	337
24	26	AMZ, Kraków	4,5	296	15
25	28	Primefields, Katowice	3,9	125	45

Źródło: wycięcia własne; dane w mln zł

ska, partner zarządzający Moore Polska. Dodaje, że środowisko biegłych rewidentów odczytuje również ostatnio podpisane porozumienie pomiędzy PANA a Komisją Nadzoru Finansowego jako kolejną próbę wzmocnienia nadzoru nad zawodem i de facto znalezienia kozła ofiarnego odpowiedzialnego za jakość sprawozdań finansowych.

– Nie uchylamy się od odpowiedzialności za naszą pracę. Ale nie jesteśmy jedyną stroną, która ma wpływ na jakość i rzetelność sprawozdań finansowych. Nie można pominąć

roli zarządów, komitetów audytu i nadzoru finansowego – podsumowuje przedstawicielka Moore Polska.

Na mocy podpisanego porozumienia PANA zobowiązała się do przekazywania KNF informacji dotyczących nieprawidłowości opisanych w raportach z przeprowadzonych przez Agencję kontroli. Będą także przekazywane informacje o wszczęciu i wynikach postępowań prowadzonych wobec podmiotów wykonujących audyt oraz o postępowaniach dyscyplinarnych.

Z kolei KNF zobowiązała się do przekazywania Agencji informacji o podejmowanych działaniach wpływających na pracę firm audytorskich, o spotkaniach z ich przedstawicielami oraz komitetami audytu, a także o wytycznych i rekomendacjach dla branży. Przekazywane informacje mają również dotyczyć zidentyfikowanych przez KNF istotnych ryzyk sektorowych w zakresie sprawozdawczości finansowej, a także nałożonych kar zakazu pełnienia funkcji członka zarządu lub rady nadzorczej. /©©

OPINIA PARTNERA

AGNIESZKA OSTASZEWSKA

partnerka zarządzająca działem audytu i członek zarządu PwC Polska

MATE FRAS

Zależy nam na aktywnym kształtowaniu bezpiecznego i transparentnego rynku kapitałowego w Polsce. Liczymy więc, że dobre sygnały, jakie dochodzą z Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego i Ministerstwa Finansów, spowodują przyspieszenie tego procesu. Nowy prezes Agencji zapowiada wyczekiwaną intensyfikację dialogu z branżą. Po pierwszych spotkaniach z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Finansów i Pracodawców RP wylaniają się obiecujące zamiary nowego kierownictwa PANA, w tym promowanie obiektyw-

nego wizerunku audytorów i skuteczniejsza komunikacja. Postawienie też na zwiększenie efektywności i zasadę proporcjonalności finalnie przede wszystkim służyć będą klientom firm audytorskich – a my jako PwC mamy ogromną rolę do odegrania – jako organizacja, która mocno obsługuje segment spółek giełdowych. Przemiany te mogą być kluczowe, szczególnie w obliczu trudności, które branża napotykała w ostatnich latach, i efektów restrykcyjnych przepisów audytorskich, będących jednymi z najbardziej rygorystycznych w Unii Europejskiej. Równocześnie osoby z naszej profesji, ale i setki przedsiębiorstw w Polsce, stoją przed nowymi wyzwaniami legislacyjnymi, które mogą znacząco wpłynąć na działalność gospodarczą. Jednym z nich jest zapowiadana reforma systemu rachunkowości, której celem jest dostosowanie przepisów do współczesnych realiów technologicznych i ekonomicznych. Te zmiany dziś wydają się konieczne. Współpracując przy modernizacji ustawy o rachunkowości z szerokim

gronem interesariuszy, od PANA po Komitet Standardów Rachunkowości i inne kluczowe instytucje i organizacje branżowe, Ministerstwo Finansów pokazuje, że jest skłonne do dialogu i zrozumienia potrzeb rynku. Dyskusja ta nie ogranicza się do technicznych aspektów księgowości. Coraz ważniejsze stają się zagadnienia związane z ESG, które zyskują na znaczeniu w kontekście raportowania niefinansowego. Od 2024 r., zgodnie z dyrektywą CSRD, firmy będą musiały spełniać nowe wymogi w zakresie raportowania ESG, co stanowi wyzwanie, jak i szansę dla audytorów na rozszerzenie usług. Perspektywy dla branży w 2024 r. wydają się obiecujące, i to pomimo zawirowań makroekonomicznych i geopolitycznych. Pracujemy m.in. nad transformacją biznesu w kierunku przejścia do audytu przyszłości, opartego na nowych technologiach. Już mocno je wykorzystujemy, a znaczenie takich obszarów jak sztuczna inteligencja będzie jeszcze rosło. Jako cała firma, a nie tylko dział assurance, mocno stawiamy na rozwój kompetencji technologicznych. ■

BDO**WE ARE PEOPLE
HELPING PEOPLE****JAKOŚĆ
NASZYCH USŁUG
SPEŁNIA NAJWYŻSZE
OCZEKIWANIA**

- AUDYT I RACHUNKOWOŚĆ
- AUDYT I RACHUNKOWOŚĆ W SEKTORZE FINANSOWYM
- ZARZĄDZANIE RYZYKIEM MODELI
- AUDYT I DORADZTWO ESG
- BUSINESS SERVICES & OUTSOURCING
- DORADZTWO PODATKOWE
- DORADZTWO TRANSAKCYJNE
- DORADZTWO
- BDO ACADEMY: SZKOLENIA

ROZMOWA

Zawód został przeregulowany

W ostatnich latach nie było problemów z wykonywaniem badań przez biegłych. Ale fakt, że ktoś dobrze wykonuje pracę, nie jest z reguły zauważany – mówi **Kamil Jesionowski**, prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Jakie są pańskie priorytety w zarządzaniu Polską Izbą Biegłych Rewidentów?

Priorytety z perspektywy samorządu są dwa: odbudowanie zniszczonej w ostatnich latach samorządności oraz godności naszego zawodu. Konstytucja wyraźnie wskazuje, że samorząd powinien sprawować szeroką pieczęć nad profesją. Również regulacje UE nie narzucają tak szeroko ustanowionego nadzoru publicznego, jaki mamy w Polsce. Uważam, że wielkim dorobkiem polskiej demokracji są zawody zaufania publicznego. W orzecznictwie TK wprost podkreślano, że wśród szczegółowych zadań składających się na pieczęć samorządów nad należytych wykonywaniem zawodów zaufania publicznego jest sprawowanie orzecznictwa dyscyplinarnego w sprawach odpowiedzialności osób wykonujących te zawody za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godności zawodu bądź za naruszenie obowiązków zawodowych.

Burzenie zaufania do nas jako profesji, to bardzo niebezpieczne zjawisko. Nasza rola rośnie i będzie rosła wraz z oczekiwaniami

otoczenia wobec przedsiębiorców. Tymczasem poczucie godności w naszym zawodzie dramatycznie spadło, powodując, z jednej strony mniejszą liczbę kandydatów do zawodu, z drugiej brak chęci wykonywania tej pracy przez osoby posiadające tytuł biegłego rewidenta.

Czy rynek utracił zaufanie do biegłych rewidentów?

Na szczęście nie. Wierzę, że proces podważania zaufania do audytorów udało się zatrzymać, pomimo że często wymieniano nazwę „GetBack”, starając się przy tym nas oczernić i jednocześnie odsuwać uwagę od instytucji państwa, które ewidentnie w tej sprawie zawiodły. Każdego roku badamy przeszło 40 tys. sprawozdań finansowych. W ostatnich latach nie było problemów z wykonywaniem badań przez biegłych. Ale fakt, że ktoś dobrze wykonuje pracę, nie jest z reguły zauważany.

Charakterystyczna także była reakcja otoczenia gospodarczego na pomysł z lipca ubiegłego roku stworzenia centralnego rejestru akt badań. To była zła, niebezpieczna koncepcja, pokazująca brak wyobraźni jej autorów. Zareagował jednak

„Potrzebujemy ludzi nie tylko kompetentnych, doskonale wykształconych, ale też z odpowiednim podejściem etycznym

rynek: niemalże wszystkie organizacje przedsiębiorców i samorządy zawodów zaufania publicznego.

Teraz na szczęście ze strony Ministerstwa Finansów oraz PANA płyną pozytywne sygnały i choć pozostajemy w relacji nadzorca-nadzorowany, to łączy nas wspólny cel

zwiększania bezpieczeństwa obrotu gospodarczego poprzez dbałość o wysoką jakość usług.

Liczba biegłych rewidentów spada. Dlaczego?

Mało optymistyczne wnioski płyną z rozmów z młodymi ludźmi, którzy rozważają karierę w tym zawodzie, a także z osobami, które tytuł biegłego rewidenta posiadają, ale zawodu nie wykonują. Zawód został przeregulowany. W trakcie kontroli, zwłaszcza w mniejszych firmach, skupiono się na błędach o charakterze formalnym. Czy przez lata jego funkcjonowania wykryto jakiegokolwiek zagrożenie systemowe? Takich danych nie widzimy, natomiast wielu rewidentów zwątpiło w poczucie swojej misji.

Czyli co w takim razie powinno się zmienić?

Drogą do stałej poprawy jakości – co widzimy choćby w krajach Europy Zachodniej – nie jest nadmierne karanie biegłych rewidentów, ale wspieranie ich oraz – owszem – surowe karanie, ale tych przewinień, które wpływają na wynik badania. Karalność nie powinna dotyczyć często dyskusyjnych uchybień formalnych, które mogłyby kończyć się zaleceniami, a następnie sprawdzeniem ich wykonania. W efekcie Polska wyprzedza o około 60 proc. drugie w rankingu Węgry i przoduje w statystyce karalności biegłych rewidentów. Dlatego tak wiele osób po prostu porzuciło zawód, bo zaczął się on wiązać ze zbyt wysokim ryzykiem, którego źródłem stały się przepisy, regulacje, nadzór. W tych warunkach biegli rewidenty zostają dyrektorami finansowymi, audytorami wewnętrznymi lub wykonują doradztwo podatkowe. To się musi zmienić, bo biegłych jest po prostu za mało na potrzeby rynku – zawód wykonuje 2600 osób.

Co samorząd może zrobić, aby zachęcić do wykonywania zawodu?

Trend spadkowy związany jest także ze zmianami w potrzebach pokoleń, które wchodzi obecnie na rynek pracy. Coraz bardziej cenimy jakość życia, spokój, bezpieczeństwo i przewidywalność. A nasz zawód w ostatnich latach stał się zawodem wysokiego ryzyka.

Widzimy natomiast trend polegający na przechodzeniu kandydatów do uczelni wyższych, gdzie zdają egzaminy, które potem są zaliczane przez komisję egzaminacyjną. Jest to zgodne z trendem światowym. Zmian wymaga system szkolenia patronów – mentorów aplikacji. Mówimy o zawodzie zaufania publicznego. Potrzebujemy więc ludzi nie tylko kompetentnych, doskonale wykształconych, ale też z odpowiednim podejściem etycznym. To są niezwykle wymagające kryteria. Dlatego niezmiernie ważny jest sposób wprowadzenia do zawodu, które odbywać się powinno w relacjach aplikant – patron. Jeśli potencjalni kandydaci podczas aplikacji nie zobaczą perspektyw, to wybiorą inną ścieżkę zawodową. Rynek przyjmie ich z otwartymi rękami. Kariera biegłego rewidenta musi być ciekawa, rozwijająca, a także atrakcyjna finansowo.

To wszystko, o czym mówię, jest efektem rozmowy ze środowiskiem, natomiast my lubimy pracować na podstawie danych. Dlatego wspólnie z naukowcami przeprowadzimy badania tych zjawisk, aby wraz z MF i nadzorcą skuteczniej przeciwdziałać problemowi zmniejszającej się liczby biegłych rewidentów i kandydatów do zawodu.

„Polska wyprzedza o około 60 proc. drugie w rankingu Węgry i przoduje w statystyce karalności biegłych rewidentów

Jakie są największe wyzwania stojące obecnie przed branżą?

Poza spadającą liczbą kandydatów do zawodu, mamy również problem z rekrutacją ekspertów do zespołów badających. Firmy badane wprowadzają coraz bardziej złożone systemy informatyczne, co powoduje, że musimy sięgać po ekspertów IT wykonujących skomplikowane analizy.

Dużym wyzwaniem jest też transformacja zawodu związana z ESG oraz postępująca szybko informatyzacja. Podstawowymi danymi, z których korzystamy, są jednolite pliki kontrolne. Zaryzykowałbym stwierdzenie, że biegli są najszerszą grupą korzystającą z tej formy analizy danych.

Przyszłością jest także zastosowanie sztucznej inteligencji w pracy biegłych rewidentów. Obecnie widzimy próby posługiwania się AI w procesach badania, jednak rozwój tej dziedziny jest tak szybki, że szersze wykorzystanie może być niedaleką przyszłością. Kluczowa jest tu oczywiście dbałość o zachowanie tajemnicy zawodowej i zabezpieczenie danych.

Jaka jest sytuacja finansowa firm audytorskich?

Nieco się polepsza, następuje wzrost wynagrodzenia za badanie, ale to nadal nie kompensuje rosnących kosztów zatrudnienia, korzystania z ekspertów zewnętrznych czy konieczności wdrażania i unowocześniania systemów IT, jak również systemów kontroli jakości w firmach audytorskich. To sprawia, że procesy konsolidacji branży będą postępować, bo prowadzenie działalności samodzielnie jest coraz trudniejsze.

Czy na horyzoncie są jakiegokolwiek istotne zmiany legislacyjne w obszarze finansów?

Ministerstwo Finansów prowadzi prace, które w perspektywie dwóch, trzech lat powinny prowadzić do gruntownej modernizacji ustawy o rachunkowości. Będzie to duża zmiana, głównie polegająca na dostosowaniu rachunkowości do wyzwań świata cyfrowego. Nadchodzi także poważna zmiana w postaci KSeF.

Sami będziemy też występować z inicjatywą legislacyjną w zakresie ustawy o biegłych rewidentach.

O jakie kwestie chodzi?

Przede wszystkim o rolę samorządu w procesie nadzoru, a także o kwestie merytoryczne związane z wykonywaniem zawodu. Jedną z podstawowych zmian w ustawie o biegłych rewidentach jest przywrócenie pięcioletniego okresu przechowywania akt badania przez firmy audytorskie i okresów przedawnienia postępowań wobec biegłych i firm audytorskich. Nie widzimy uzasadnienia dla utrzymania obowiązującego od 2021 roku ośmioletniego okresu, który wprowadzony został z pominięciem jakichkolwiek konsultacji publicznych.

Na koniec proszę jeszcze powiedzieć, jak branża i samorządowi układają się współpraca z PANĄ?

Jesteśmy w stałym, roboczym kontakcie. W ostatnich latach ta współpraca nie układała się dobrze, zwłaszcza z uwagi na dodatkowe wymogi wprowadzane do standardów przez PANA. To spowodowało, że standardy wykonywania zawodu w Polsce są bardziej restrykcyjne od międzynarodowych. Odbyliśmy kilka spotkań z nowym kierownictwem, widzimy nie tylko otwartość na dialog, ale też gotowość do merytorycznej rozmowy. /©

REKLAMA 957986

tgs 4AUDYT

Budujemy zaufanie w audycie

Audyt finansowy

Doradztwo podatkowe i rachunkowe

Doradztwo gospodarcze

Wsparcie nadzoru właścicielskiego

4audyt.pl

tgs POLAND

We are part of TGS, a multidisciplinary global business network of independent firms providing accounting, audit, tax, business advisory and commercial legal services.

POZNAŃ · WARSZAWA · WROCŁAW · KATOWICE · GDAŃSK

NADZÓR

Branża liczy na dialog

W ostatnich latach współpraca pomiędzy audytorami i PANA szwankowała. Jest szansa na zmianę.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Jacek Gdański, który w tym roku przejął stery Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego, zapowiada pogłębienie dialogu z rynkiem audytorskim i samorządem zawodowym biegłych rewidentów. Podkreśla też, że wyznacznikiem podejmowanych przez PANA działań powinny być racjonalność, proporcjonalność, sprawność i skuteczność.

Co warto zmienić

- Już w pierwszych miesiącach tego roku pojawiła się możliwość różnego rodzaju spotkań, co jest bardzo dobrym sygnałem dla rynku - mówi Roman Sereżyński, partner zarządzający UHY ECA.

W zakresie nadzoru ostatnie lata doprowadziły do istotnych zmian na polskim rynku.

- Restrykcyjne zastosowanie przepisów w trakcie kontroli, nieuwzględniające skalowalności firm badanych, jak i możliwości firm audytorskich, doprowadziło do odpływu kadry i zwiększenia rotacji

na pozycjach kluczowych biegłych rewidentów i menedżerów - mówi Piotr Witek, partner zarządzający Moore Polska. Dodaje, że brak zrozumienia, jak kompleksowy jest proces audytu, doprowadził do odhaczania wymogów na listach kontrolnych bez zainwestowania w istotę ryzyka i zbraniej przez biegłych dokumentacji. Dlatego głównym postulatem do nowego prezesa agencji jest wprowadzenie skali w stwierdzanych naruszeniach, na przykład na podobieństwo tego, jak to czyni amerykański odpowiednik PANA (AICPA, jej raporty z kontroli są jawne). Wskazuje, gdzie są kluczowe uchybienia mające wpływ na wydane sprawozdania z badania, a które naruszenia są błędami czysto formalnymi bez wpływu na końcowy efekt.

- Każdy, kto zna standardy, przyzna, że ich ogrom potrafi przytłoczyć najlepszy zespół audytorski, a interpretacja co do niektórych wymogów dokumentowania może dostarczyć wyzwań intelektualnych na wiele godzin dyskusji - mówi Witek. Zwraca też uwagę na potrzebę większego zaangażowania kontrolujących w meritum dokumentacji w trakcie kontroli, a nie później, oraz na wskazanie na ustalenia z kontroli w ostatnim jej dniu, a nie wiele miesięcy później w raporcie. Wtórą mu Maciej Czapiewski, prezes oraz partner zarządzający HLB M2 Tax & Audit.

Biegli rewidentzi każdego roku badają sprawozdania finansowe ok. 30 tys. podmiotów gospodarczych

W tym celu, który jest bardzo dobrym sygnałem dla rynku - mówi Roman Sereżyński, partner zarządzający UHY ECA.

- Z punktu widzenia prezesa firmy audytorskiej poddawanej systematycznym kontrolom PANA uważam, że celowa jest zmiana przepisów,

90 decyzji

dotyczących nałożenia na firmę audytorską kary administracyjnej wydała PANA w 2022 r.

która pozwoli zmienić zasady karania biegłych rewidentów i firm audytorskich - mówi. Obecnie, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, PANA może albo rozpocząć długie i żmudne postępowania dyscyplinarne lub administracyjne (których na tle innych państw europejskich wszczynają się wyjątkowo dużo), albo odstąpić od karania.

- Wydaje się w pełni uzasadnione, aby w przypadkach mniejszej wagi wprowadzić procedurę mandatową - mówi Czapiewski. To pozwoliłoby odciążyć służby PANA, a ukaranim dać komfort, że pozostają nieukarani dyscyplinarnie lub decyzją administracyjną przy zachowaniu dyscyplinującego charakteru kary.

Garść statystyk

Każdego roku w Polsce biegli rewidentzi badają sprawozdania finansowe około 30 tys. podmiotów gospodarczych. PANA w ramach przeprowadzanych kontroli analizuje około 1 proc. dokumentacji badań.

Zgodnie z przepisami, jeśli naruszenia stwierdzone w trakcie kontroli dają ku temu podstawy, agencja wszczynają i prowadzi postępowania administracyjne lub dyscyplinarne. Statystyk za cały 2023 r. jeszcze nie ma. Natomiast w 2022 r. 81 proc. raportów z kontroli zawierało rekomendacje do wszczęcia postępowania administracyjnych lub dyscyplinarnych. To wzrost o 6 pkt proc. wobec 2021 r.

W sumie w 2022 r. agencja prowadziła 231 postępowań dyscyplinarnych i 200 dotyczących nałożenia na firmy audytorskie kary administracyjnej. Wydała w tym okresie 90 decyzji w tej sprawie.

Branża zgodnie podkreśla, że zarówno PANA, jak i firmy audytorskie mają ten sam cel. Jest nim wykonywanie możliwie najlepszych jakościowo usług. Bez dobrego nadzoru rynek nie będzie dobrze funkcjonował. Jednocześnie bez dobrych audytorów nawet najlepszy nadzór nic nie zdziała.

- Stąd komunikacja jest w mojej ocenie kluczem do sukcesu i jak wynika z pierwszych tygodni działania, nowy prezes PANA świetnie to rozumie - podsumowuje Sereżyński. /@

OPINIA PARTNERA

MAREK GAJDIŃSKI

partner, szef działu audytu w KPMG w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej

Audytorzy KPMG, dzięki wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi technologicznych, jak np. KPMG Clara Analytics - AI Transaction Scoring, są dzisiaj w stanie wykonywać testy szczegółowe na całych populacjach danych finansowych (często składające się z milionów pojedynczych transakcji), zamiast badać wybrane próby statystyczne, jak dotychczas. Audytor koncentruje się na analizie zidentyfikowanych transakcji podwyższonego ryzyka, a kluczowi interesariusze zyskują większy poziom ufności do zbadanych sprawozdań finansowych. Zastosowanie nowoczesnych narzędzi pozwala zaprezentować badanym jednostkom wyniki analiz 100 proc. transakcji i dużo bardziej kompleksowy feedback z przejrzystym podsumowaniem ryzyk transakcyjnych i rekomendacjami audytora. Wraz z rozwojem sztucznej inteligencji zawód audytora będzie stawał się jeszcze bardziej atrakcyjny dla osób rozpoczynających karierę w celu uzyskania uprawnień biegłego rewidenta. Czas potrzebny na wykonywanie dużej liczby powtarzalnych czynności zostanie skrócony do minimum. Audytor będzie operatorem aplikacji, dzięki którym będzie w stanie szybciej analizować otrzymane wyniki, identyfikować ryzyka, błędy czy formułować wnioski. Rosnąca liczba regulacji w zakresie audytorów i badanych firm oraz wykorzystanie coraz bardziej złożonych technologii wymagają nowych umiejętności i większej wiedzy. Obecnie podczas pracy nad badaniem sprawozdania finansowego wspierają nas specjaliści m.in. z zakresu IT, prawa, podatków, wycen i instrumentów finansowych. Wprowadzenie wymogu weryfikacji raportowania niefinansowego ESG powiększy tę grupę specjalistów i zarazem zwiększy multidyscyplinarność zawodu biegłego rewidenta. Dyrektywa CSRD otwiera przed audytorami niezwykle ciekawy, nowe możliwości rozwoju, wychodzące daleko poza tradycyjny obszar badania historycznych sprawozdań finansowych. Przy wsparciu specjalistów z dziedziny ESG audytorzy będą weryfikowali zarówno prawidłowość obliczania poszczególnych informacji niefinansowych, jak również oceniali i testowali systemy kontroli wewnętrznej oraz systemy IT gromadzące te informacje w spółkach i grupach kapitałowych. Rozszerzenie oczekiwanych kompetencji audytorów stanowi szansę na przyciągnięcie do pracy w audycie nowych talentów. Jestem przekonany, że objęcie powszechnym obowiązkiem weryfikacji raportów ESG przyczyni się do tak potrzebnego nam zwiększenia odpowiedzialności społecznej i ekologicznej podmiotów gospodarczych oraz zminimalizuje tzw. greenwashing. W efekcie firmy, dla których priorytetem jest odpowiedzialna polityka ESG, będą cieszyły się większym zaufaniem inwestorów, kontrahentów i konsumentów. ■

RZECZPOSPOLITA

1

**NAJBARDZIEJ
OPINIOTWÓRCZE
MEDIUM W POLSCE**

W 2023 roku cytowane 33 866 razy

Źródło: Instytut Monitorowania Mediów, raport: Najbardziej opiniotwórcze media w Polsce, 2023 r.

OPINIA PARTNERA

W ciągu ostatnich dwóch lat praktycznie nie było debiutów na warszawskim parkiecie. Pierwszą firmą był Murapol z debiutem w grudniu 2023. W pierwszym kwartale 2024 r. na rynku głównym Giełdy Papierów Wartościowych zadebiutowały jedynie trzy spółki, które przeszły z rynku NewConnect. Wszystko wskazuje jednak na to, że zainteresowanie debiutami będzie rosło.

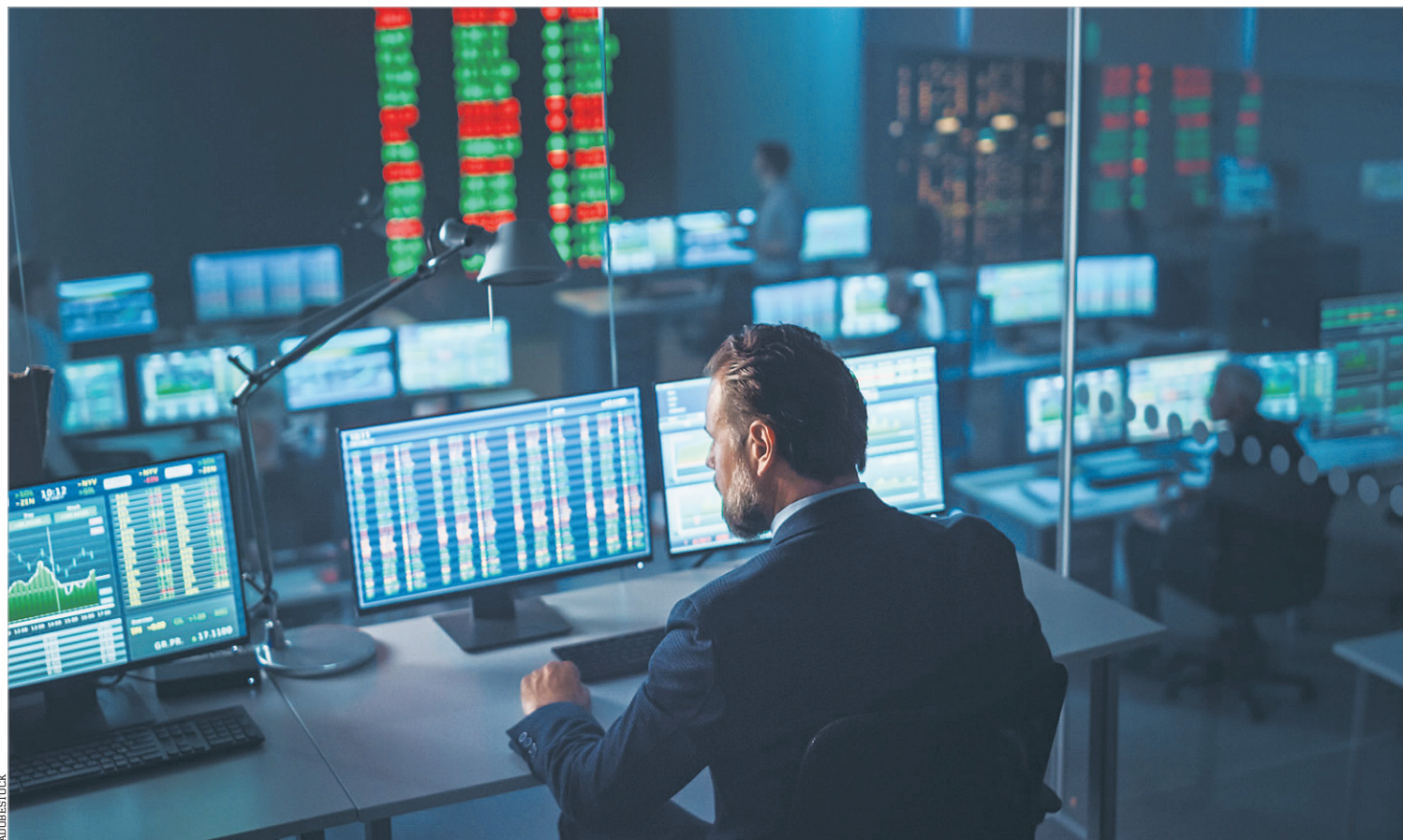
Sytuacja na rynku globalnym – gdzie po kilku latach posuchy liczba IPO systematycznie się zwiększa – tylko utwierdza w przekonaniu, że lepszy czas powinien nadejść również dla giełdy warszawskiej. O sporym prawdopodobieństwie spełnienia się pozytywnego scenariusza świadczy m.in. zauważalny powrót do Polski inwestorów zagranicznych. Odzwierciedleniem tego trendu jest choćby złoty umacniający się od dłuższego czasu wobec głównych walut.

Trendy historyczne wskazują, że rosnące zainteresowanie polskim rynkiem ze strony zagranicznych i polskich funduszy wcześniej czy później pozytywnie wpłynie na rynek IPO. Relatywnie niskie wyceny spółek wciąż pozwalają na znalezienie okazji inwestycyjnych w różnych sektorach, szczególnie nowych technologii. Analitycy liczą na zwiększenie obrotów na warszawskiej giełdzie i ich powrót do poziomów sprzed pandemii Covid-19. W ślad za poprawą sytuacji na „dużym parkiecie” ożywienie może przyjść także na NewConnect.

Trendy globalne

Jak wynika z raportu „EY Global IPO Trends Q1 2024”, firmy z regionu EMEA (Europa, Bliski Wschód, Indie i Afryka) coraz chętniej decydują się na debiut giełdowy jako sposób pozyskania kapitału na rozwój. Dane obrazują wyraźny wzrost zarówno liczby IPO, jak i ich wartości. W pierwszym kwartale 2024 r. w regionie EMEA miało miejsce 116 ofert publicznych o łącznej wartości 9,5 mld dol., co oznacza wzrost o 40 proc. rok do roku pod względem liczby debiutów oraz o 58 proc. rok do roku pod względem wartości transakcji. Entuzjazm wynikający z dyskontowania przez rynki oczekiwanych obniżek stóp procentowych przez banki centralne oraz perspektywa szybkiego zwrotu niewątpliwie tworzą przyjazny klimat dla giełdowych debiutów.

Wskazane liczby i prognozy to ważny sygnał dla firm poszukujących kapitału. Giełda odzyskująca opinię atrakcyjnego miejsca lokowania oszczędności jest nadzieją dla rynku IPO. Jednocześnie w czasach dużej niepewności, spowodowanej trudnymi doświadczeniami ostatnich lat – na czele z pandemią i rosyjską agresją na Ukrainę – właściwa ocena ryzyka związanego z wejściem na giełdę jest jeszcze trudniejsza niż do tej pory. W takiej sytuacji rośnie rola i znaczenie profesjonalnych i zaufanych partnerów, w postaci międzynarodowych firm audytorskich. Posiadają one globalne doświadczenie, wszechstronną wiedzę oraz niezbędne narzędzia i zespoły o szerokiej kompetencji pozwalających na badanie dużych grup kapitałowych.

Analitycy liczą na zwiększenie obrotów na warszawskiej giełdzie i ich powrót do poziomów sprzed pandemii Covid-19

IPO oraz ESG motorem wzrostu rynku audytorskiego

JERZY BUŻEK

Na światowym rynku publicznych ofert pierwotnych (IPO) trwa ożywienie. Wszystko wskazuje na to, że dotrze ono też do Polski. To zarówno szansa, jak i wyzwanie dla rodzimych firm audytorskich, zwłaszcza w kontekście wchodzących w życie unijnych regulacji w zakresie raportowania ESG.

Nowe wymogi ESG

W kontekście rozwoju rynku kapitałowego istotne jest również podkreślenie rosnącej roli audytorów w weryfikacji prawidłowego raportowania ESG i wdrażania regulacji unijnych, mających na celu mobilizować biznes do zapobiegania negatywnym zmianom klimatycznym. Spodziewane przyjęcie procedowanej obecnie przez Parlament Europejski unijnej dyrektywy w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSDDD – Corporate Sustainability Due Diligence Directive) przyniesie istotne zmiany w zakresie wymogów raportowania o aspektach środowiskowych, społecznych i zarządczych. Regulacja, na której ostateczny kształt wciąż czekamy, nałoży na firmy obowiązek sporządzania raportów zintegrowanych, uwzględniających zarówno informacje finansowe, jak i pozafinansowe. Zwiększy to znaczenie pracy audytorów przy zapewnieniu wiarygodności tych danych. Choć regulacja może zacząć

obowiązywać dopiero za kilka lat, spółki już dziś powinny zacząć przygotowywać się do nowych standardów raportowania.

CSDDD to kolejna regulacja skłaniająca biznes do większej aktywności na polu ESG. Przyjęta już dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive) wprowadziła np. nowe wymogi dotyczące raportowania spółek o kwestiach z obszarów E, S oraz G. Dokument ma na celu zwiększenie przejrzystości i wiarygodności informacji dotyczących aspektów środowiskowych, społecznych oraz zarządzania korporacyjnego przekazywanych przez przedsiębiorstwa. Ma to umożliwić lepszą ocenę ich wpływu na społeczeństwo i środowisko, a tym samym ułatwić podejmowanie bardziej świadomych decyzji inwestycyjnych.

Dyrektywa CSRD obowiązuje od stycznia 2023 r. i powinna zostać zaimplementowana do

polskiego porządku prawnego, w tym do ustawy o rachunkowości i ustawy o biegłych rewidentach, do 6 lipca 2024 r. Oznacza to spore zmiany. W Polsce około trzech tysięcy spółek będzie miało obowiązek raportowania zgodnie z dyrektywą CSRD. Proces raportowania może być poważnym wyzwaniem dla firm, w tym największym z pewnością dla organizacji, które dotychczas nie przygotowywały sprawozdań niefinansowych. W przeciwieństwie do CSDDD dyrektywa CSRD to wyzwanie, na które trzeba odpowiedzieć tu i teraz. Co ważne, CSRD poza samym znacznie rozszerzonym obowiązkiem raportowania zgodnie z nowymi standardami ESRS wprowadziła również obowiązek atestacji raportu na temat zrównoważonego rozwoju przez audytorów.

Szansa dla gospodarki

Warto pamiętać, że regulacje unijne będą wymagać od

przedsiębiorstw przyjęcia i wdrożenia planu transformacji klimatycznej. Firmy, które umiejętnie dostosują się do wprowadzanych regulacji, będą w stanie elastycznie reagować na procesy decyzyjne zachodzące w sektorze publicznym i z pewnością ułatwią sobie dostęp do finansowania na bardziej korzystnych warunkach aniżeli podmioty o gorszych wskaźnikach ESG. Wysoce prawdopodobne, że dobrej jakości raport zgodny z CSRD atestowany przez biegłego rewidenta zredukuje konieczność wypełniania przez spółki niezliczonych ankiet dla partnerów biznesowych w łańcuchu dostaw. Najbliższe lata pokażą, czy dla przejrzystości raportujących spółek o dobrych strategiach i wynikach ESG nie pojawi się szersza lista potencjalnych korzyści, takich jak dotacje czy zwolnienia podatkowe dostępne w procesie realizowania strategii ESG.

Nowe wymogi regulacyjne związane z ESG będą niewątpliwie sporym wyzwaniem dla emitentów. Ich efekty po-

winny być jednak korzystne dla wszystkich. Samo wejście na giełdę jest zawsze nobilitacją dla spółki. Rośnie jej prestiż, a tym samym choćby zaufanie ze strony kontrahentów. Możliwość pozyskania kapitału w ramach IPO jest istotna, ponieważ wciąż mamy do czynienia z relatywnie wysokimi stopami procentowymi. W takiej sytuacji finansowanie rozwoju za pomocą kredytu bankowego czy emisji obligacji jest rozwiązaniem drożym, szczególnie dla młodszych firm.

Warto jednak podkreślić, że również kapitał inwestorów giełdowych nie jest za darmo. Oczekują oni od spółek zarówno stabilnych wyników finansowych, jak i przejrzystości i wiarygodności. Zwiększanie zaufania do firm i gospodarki oraz wspaganie efektywnej alokacji kapitału – to zadanie dla profesjonalnych firm audytorskich, które dzięki temu także mają swój udział w dążeniu do zrównoważonego rozwoju biznesu. /©©

Autor jest partnerem w dziale audytu EY Polska

GOSPODARKA

Badania w czasach niepewności

Trudne otoczenie rynkowe uderza w biznes i stanowi wyzwanie dla biegłych rewidentów.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Trwa sezon publikacji raportów za 2023 r. Był to okres pełen wyzwań. Polska znalazła się w gronie 26 krajów, które odnotowały dwucyfrowy wzrost niewypłacalności przedsiębiorstw. Choć inflacja wyhamowała, to rok 2024 też nie będzie łatwy. Po dwóch latach stopniowego zwiększania się liczby niewypłacalności w 2022 r. (+1 proc.) i 2023 r. (+7 proc.), dynamika w tym roku przyspieszy jeszcze mocniej (+9 proc.) przed ustabilizowaniem się w 2025 r. – wynika z prognoz Allianz Trade.

Oprócz standardowych czynników ryzyka o charakterze ekonomicznym, na pracę audytorów wciąż mocno wpływają **konsekwencje wojny wywołanej przez Rosję w Ukrainie**

wynny wziąć pod lupę prawidłowość działania procesów IT w badanych podmiotach.

Ważna kontynuacja działalności

Prawidłowe raportowanie finansowe obejmuje wiele wymiarów. Jednym z nich jest ocena dotycząca kontynuacji działalności, a więc założenia, że jednostka będzie funkcjonowała w ciągu dwunastu kolejnych miesięcy od dnia bilansowego.

Piotr Witek, członek Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, podkreśla, że pierwszej oceny tego założenia powinien dokonać w sprawozdaniu finansowym zarząd na podstawie m.in. sytuacji finansowej czy zdolności do pozyskania finansowania.

Brak kontynuacji działalności powoduje, że firma ma obowiązek zastosować inne zasady, tj. wycenić aktywa i pasywa w cenie sprzedaży netto (która powoduje znaczącą przecenę jej aktywów netto).

– W tym złożonym środowisku audytor podejmuje się zadania potwierdzenia przyjętych przez zarząd jednostki założeń co do kontynuacji działalności, ocenia jej zasad-

ność i czasami w określonych okolicznościach wskazuje na jej brak – podkreśla członek Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Jeśli jednostka nie ujawni faktu istnienia znaczącej niepewności co do kontynuowania działalności, a biegły taką niepewność odkryje, wydaje opinię z zastrzeżeniem lub negatywną.

– W niezwykle rzadkich sytuacjach może on również ze względu na splot wielu różnych niepewności odmówić wydania opinii o sprawozdaniu, wskazując, że w danych okolicznościach nie może wskazać, czy jest ono poprawne czy nie – mówi przedstawiciel KRBR. Dodaje, że powinno to wzbudzić czujność.

Reasumując, należy się więc cieszyć, jeśli w opinii biegłego rewidenta znajdzie się stwierdzenie o kontynuowaniu działalności w najbliższej przyszłości bez żadnych dodatkowych uwag czy wskazań. Natomiast tam, gdzie pojawia się istotna niepewność lub wręcz brak kontynuacji działalności, należy ostrożnie podchodzić do współpracy z tak ocenianą jednostką. Realizacja negatywnych scenariuszy może bowiem grozić utratą zaangażowanych należności, akcji czy udziałów. /e@

Ekonomia, wojna oraz hakerzy

Zdaniem ekspertów w 2024 r. pomimo lepszych perspektyw wzrost gospodarczy pozostanie poniżej trendu sprzed pandemii. W Polsce jak dotychczas niewypłacalne są głównie firmy najmniejsze, a podstawową przyczyną ich problemów nie są opóźnienia należności (one są zazwyczaj efektem wtórnym), tylko niska rentowność.

W tym trudnym otoczeniu rynkowym audytorzy badają

sprawozdania finansowe firm. Polska Agencja Nadzoru Audytowego wypunktowała zagadnienia, na które rewidenty powinni w tym roku zwrócić szczególną uwagę. Oprócz standardowych czynników ryzyka o charakterze ekonomicznym pojawia się wątek wojny na Ukrainie.

Sankcje wdrożone przez Unię Europejską skutkowały wpisaniem niektórych podmiotów na listy sankcyjne, co uniemożliwiało im działalność

gospodarczą. Z kolei obostrzenia importowe i eksportowe powodują konieczność ciągłej weryfikacji listy kontrahentów oraz źródeł pochodzenia kupowanych towarów i usług. Dla biegłych rewidentów oznacza to również konieczność sprawdzania czy badane podmioty nie naruszają przepisów.

Sankcje mają też bezpośrednie przełożenie na branżę audytorską. Od 4 czerwca 2022 r., w związku z wejściem w życie szóstego pakietu

sankcyjnego, obowiązuje zakaz świadczenia usług audytowych i księgowych dla podmiotów z Federacji Rosyjskiej. Firmy audytorskie powinny zatem szczegółowo weryfikować warunki każdego zlecenia.

Kolejnym elementem, na który biegli rewidenty muszą zwracać baczną uwagę, jest ryzyko prania pieniędzy. Do tego dochodzi rosnące zagrożenie ze strony cyberprzestępców. Firmy audytorskie po-

REKLAMA 957645

**PKF
Polska**

pkfpolska.pl

Audyty PKF – rzetelność w każdej cyfrze i informacji

ROZMOWA

Rośnie rola narzędzi informatycznych w audycie

Sztuczna inteligencja jest przez nas wykorzystywana coraz częściej. Właściwa ocena ryzyka przekłada się bezpośrednio na jakość audytu – mówi **dr Anna Bernaziuk**, biegła rewidentka, prezes BDO.

MATERIAŁ POWSTAŁ
WE WSPÓŁPRACY Z BDO

Jak wygląda obecna sytuacja na rynku audytu? Czy jest duża konkurencja? Presja cenowa?

W Polsce sytuacja na rynku firm audytorskich jest dość stabilna, choć widać tendencję, że coraz więcej firm – zwłaszcza mniejszych – wycofuje się z badania podmiotów dużych i tych notowanych na giełdzie. Jeśli chodzi o konkurencję to oczywiście ona na rynku audytorskim jest. Jeśli jednak mówimy o presji cenowej to ta zawsze odzwierciedla wielkość badanej jednostki, a więc złożoność badania, pracochłonność i jakość wykonywanych prac. Na cenę wpływają też takie czynniki, jak inflacja, rosnące koszty działania firm audytorskich, które muszą spełniać coraz wyższe wymogi i standardy regulatora, czy inwestycje, np. w zaawansowane narzędzia informatyczne. Presja cenowa jest efektem kilku elementów. Pierwszym jest ciągły wzrost wymagań dotyczących procedur badania i zakresu dokumentacji. Drugim są koszty związane z utrzymaniem kontroli i nadzoru nad rynkiem audytorskim, które ponoszone są przez firmy audytorskie. Trzecią przyczyną jest znaczący nakład finansowy firm audytorskich na rozwój personelu oraz systemów IT. Jest on niezbędny, gdyż sposób funkcjonowania badanych podmiotów, jak również otoczenie gospodarcze dynamicznie się zmieniają, co oznacza dla firm audytorskich konieczność rozwijania nowych, często bardzo unikalnych kompetencji.

Ceny za audyt będą rosły?

Patrząc na to, jak dynamicznie zmieniają się przepisy, ale i wymagania można się spodziewać, że ceny za usługi audytorskie będą rosły. Firmy audytorskie ponoszą wyższe koszty związane z rozwojem technologicznym i finansowaniem nadzoru, co w naturalny sposób zawsze przekłada się na poziom cen. Nie bez znaczenia pozostaje też kwestia dynamicznej sytuacji geopolitycznej czy to za naszą wschodnią granicą, czy w innych rejonach świata, co ma implikacje ekonomiczne, chociażby w postaci inflacji. Zmiany klimatyczne, jak również działania, które mają im zapobiegać również mają bezpośredni wpływ na badane jednostki i wiążą się z nowymi ryzykami, które należy uwzględnić podczas

badania. Wyższe ryzyko wymaga większego nakładu pracy, a często wiąże się również z koniecznością zaangażowania specjalistów, co bezpośrednio wpływa na ceny usług audytorskich.

Czy oczekiwania klientów się zmieniają?

Oczywiście. Prowadzenie biznesu często wymaga szybkich reakcji i właściwych decyzji. To przecież te decyzje często mają wpływ na sytuację finansową przedsiębiorstwa, którą ocenia biegły rewident.

Co więcej, kluczowe dla prowadzenia firmy jest właściwe określenie ryzyk i ich zabezpieczenie. Klienci zdają sobie doskonale z tego sprawę i od biegłych oczekują wsparcia m.in. w obszarze identyfikacji tych ryzyk. Nie tylko biegli rewidenty swoje badanie skupiają na ryzykach, ryzyka są kluczowe również dla właścicieli firm.

Czy widać profesjonalizację w relacjach pomiędzy audytorami a władzami audytowanych spółek?

Jeśli chodzi o współpracę z władzami firm czy komitetami audytu to tu relacja z biegłym rewidentem zawsze powinna być ścisła. Ta współpraca musi przebiegać sprawnie i profesjonalnie. To, jak przebiega, zależy od konkretnego przedsiębiorstwa, z którym mamy do

»

Nowoczesna forma audytu stanowi wartość dodaną – zarówno dla klientów, jak i biegłych rewidentów

czynienia. Coraz częściej zauważalne jest, że w radach nadzorczych zasiadają eksperci, którzy dostrzegają korzyści płynące ze współpracy z audytorem dla danej firmy.

Z pewnością wpływ na zmiany w tym obszarze miały zmiany w przepisach, które narzuciły na rady nadzorcze nowe obowiązki, większą odpowiedzialność oraz przewidują sankcje.

Z kolei komitet audytu jest ważnym zespołem roboczym działającym w strukturach rady nadzorczej. Pełni on

Nadzoru Audytowego widnieją 1223 firmy audytorskie. Jeszcze skromniejsza statystyka dotyczy rynku firm, które badają JZP. W 2018 roku było 74 takich podmiotów. W 2021 roku było ich 66. A w 2023 roku PANA podaje 53 podmioty badające spółki JZP. Ta statystyka ma niewątpliwie przełożenie także na liczbę biegłych rewidentów. Z roku na rok obserwujemy mniejszą liczbę kandydatów przystępujących do egzaminu na biegłego rewidenta. To z kolei oznacza, że mamy stale zmniejszającą się liczbę biegłych rewidentów, którzy faktycznie zajmują się badaniem sprawozdań finansowych.

Ile osób obecnie zatrudnia BDO?

Ponad 430, w tym 33 biegłych rewidentów. Jak sobie radzimy? Wydaje mi się, że podobnie jak inni, choć jest kilka elementów, które nas wyróżniają na rynku. Po pierwsze jest to atmosfera w firmie. Od zawsze była ona zbliżona do tej panującej w firmie rodzinnej, a nie w korporacji. Po drugie, od samego początku naszego działania w Polsce stawiamy na rozwój pracowników. Inwestujemy w szeroki wachlarz szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych, co daje pracownikom możliwość stałego rozwoju, z czego chętnie korzystają.

Inwestujemy również w narzędzia informatyczne, które wspomagają pracowników przy wykonywaniu rutynowych czynności. Dzięki temu praca audytorska jest bardziej interesująca, a pracownicy mają więcej czasu na rozwój.

Wspomniała pani o nowych technologiach w audycie. Jak one zmieniają tę branżę, czy to również widać rosnące znaczenie sztucznej inteligencji?

Z pewnością rośnie rola narzędzi informatycznych w audycie. One znacznie przyspieszają część prac, np. związanych z analityką dużej ilości danych. To powoduje, że audytor może działać bardziej efektywnie i skupić się na innych, kluczowych obszarach badania. Odpowiednie narzędzia informatyczne pozwalają też na sprawniejsze i bardziej dokładne przygotowanie dokumentacji z badania. Ten trend na pewno będzie przyspieszał i się pogłębiał.

Sztuczna inteligencja jest przez nas wykorzystywana coraz częściej w procesie identyfikacji i oceny ryzyka, który jest jednym z najważniejszych etapów badania sprawozdania finansowego. Właściwa ocena ryzyka przekłada się bezpośrednio na jakość audytu.

Czy w przyszłości audyt będzie świadczony w formule „na bieżąco”?

Można zauważyć rosnące zapotrzebowanie na ciągłe i wirtualne audyty zgodnie z koncepcją „real time”, co z kolei wymaga znaczących inwestycji w systemy informatyczne. Zarówno

klienci, jak i interesariusze zdają sobie sprawę, że tego rodzaju audyt jest bardziej efektywny, nie odbierając jakości procesowi, a dodatkowo zapewnia bezpieczeństwo.

Oczywiście, nie oznacza to likwidacji tradycyjnych spotkań audytora z klientami. Wręcz przeciwnie, takie spotkania powinny pozostać, ale raczej stanowić uzupełnienie i wzbogacenie procesu, który będzie oparty na narzędziach i systemach informatycznych. Nowoczesna forma audytu stanowi wartość dodaną zarówno dla klientów, jak i biegłych rewidentów.

Istotną kwestią jest nadzór nad rynkiem audytu. Czy branża ma jakieś postulaty do nowego prezesa Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego Jacka Gdańskiego?

Dla nas jako firmy audytorskiej najważniejsza jest możliwość dialogu i przedstawienia naszej perspektywy, gdy organ nadzoru planuje jakieś działania czy zmiany. Myślę, że to najważniejszy postulat. Od kilku lat firmy audytorskie poddawane są bardzo częstym i szczegółowym kontrolom. Oczywiście kontrole są potrzebne i pomagają doskonalić procesy i podnosić jakość, jednak istotną słabością jest brak jasnych kryteriów oceny zidentyfikowanych podczas kontroli kwestii.

Często spostrzeżenia określane jako naruszenia mają tak naprawdę charakter porządkowy i powinny być traktowane jak rekomendacja, a nie istotna słabość skutkująca wszczęciem postępowania administracyjnego.

Coraz częściej, również w kontekście audytu, mówi się o ESG. To dla branży szansa czy wyzwanie?

Iszansa, i wyzwanie. Oczywiście konieczność przeprowadzania obowiązkowych usług atestacyjnych przez biegłych rewidentów dla raportów ESG to poszerzenie wachlarza usług firm audytorskich. Z drugiej strony tematyka ESG jest obszerna i nowa, co oznacza, że biegli rewidenty muszą szybko zdobywać i aktualizować wiedzę z tego obszaru. Niewątpliwym wyzwaniem jest brak wystarczającej liczby profesjonalistów na rynku.

W BDO mamy zespół ESG, intensywnie go rozwijamy, ale jednocześnie budujemy zespół ekspertów zewnętrznych, którzy z nami współpracują i wspierają swoją wiedzą i doświadczeniem. Nie bez znaczenia jest też fakt, że BDO w ramach naszej sieci posiada ekspertów ESG z różnych destynacji na świecie, co daje nam dostęp do międzynarodowej bazy wiedzy, w tym szkoleń i niezbędnych materiałów. Również w tym obszarze inwestujemy nie tylko w ludzi, ale też w narzędzia informatyczne – nie tylko globalnie, ale również lokalnie.

©
—rozmawiała
Katarzyna Kucharczyk

TRENDY

Szanse i wyzwania na horyzoncie

Z jednej strony rosnący popyt oraz nowe usługi. Z drugiej – braki kadrowe i legislacyjne zawirowania.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Na brak popytu na swoje usługi biegli rewidentzi narzekać nie mogą. Przychody branży z roku na rok rosną i wszystko wskazuje, że w 2024 r. ten trend zostanie utrzymany. Paradoksalnie, duży popyt na usługi rodzi też problemy. A największym jest dostęp do zasobów ludzkich.

Wysokie ryzyko zawodowe

Dotyczy to zarówno osób wchodzących do zawodu, jak i doświadczonych członków zespołów, w tym biegłych rewidentów.

– Młode osoby najczęściej są zniechęcone długą i dość trudną drogą do zdobycia uprawnień, przy jednoczesnym poziomie wynagrodzeń, który nie odbiega znacznie od poziomów ustalonych w innych branżach – mówi Roman Seredyński, partner zarządzający UHY ECA. Dodaje, że jednocześnie wiele osób

z uprawnieniami obawia się kontroli prowadzonej przez Polską Agencję Nadzoru Audytowego i rezygnuje z wykonywania zawodu na rzecz pracy w tzw. biznesie – jako kontroler finansowy, główny księgowy czy dyrektor finansowy. Tym bardziej że wynagrodzenia są porównywalne. – W takiej sytuacji rynek pracy oczekuje wyższej premii za ryzyko pracy w zawodzie biegłego rewidenta, co przekłada się na poziom cen za usługi – podsumowuje Seredyński.

Wtóruje mu Lidia Skudławska, partner zarządzający Moore Polska. – W naszym środowisku mówi się o tym głośno, że polityka PANA, która szczyli się, że jest instytucją dbającą o bezpieczeństwo obrotu gospodarczego, doprowadzi do sytuacji, w której bezpieczeństwo to zostanie zagrożone, bo za braknie biegłych rewidentów chcących wykonywać zawód – mówi Skudławska. Twierdzi, że już dzisiaj widzimy tego skutki.

– Czy planowane podwyższenie progów do badania ma doprowadzić do wzrostu bez-

Dostęp do **zasobów kadrowych** jest największą bolączką branży audytorskiej

pieczeństwa gospodarczego? Śmiejemy się – podsumowuje.

Walka o talenty

Duży wpływ na atrakcyjność zawodu audytora w najbliższym czasie będzie miał obowiązek raportowania informacji niefinansowych i ich weryfikacji przez niezależnego audytora.

– Otwiera to niezwykle ciekawe, nowe możliwości rozwoju, wychodzące daleko poza

tradycyjny obszar badania historycznych sprawozdań finansowych – mówi Marek Gajdziński, partner i szef działu audytu w KPMG w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej.

Rozszerzenie oczekiwanych kompetencji audytorów stanowi również szansę na przyciągnięcie nowych talentów, które wcześniej nie rozważały pracy w audycie oraz osób, dla których kwestie społeczne czy środowiskowe stanowią ważny temat.

– Zawód biegłego rewidenta nabierze nowego znaczenia – mówi Aleksandra Sysiak, menedżer ds. audytu w RSM.

Także rozwój sztucznej inteligencji powoduje, że zawód audytora staje się bardziej atrakcyjny dla osób rozpoczynających karierę w celu uzyskania uprawnień biegłego rewidenta. Czas potrzebny na wykonywanie dużej ilości powtarzalnych czynności zostanie skrócony do minimum, natomiast audytorzy będą mogli skoncentrować się na

analizie i testowaniu transakcji, które narzędzia AI wskażą jako transakcje wysokiego ryzyka. W efekcie stereotypowy wizerunek biegłego rewidenta, który żmudnie analizuje potężne zasoby dokumentacji, odchodzi do lamusa. Co ważne, zwrot w kierunku ESG i nowych technologii to nie chwilowa moda. Można więc liczyć na długofalowy wpływ tych zjawisk na kształtowanie rynku pracy.

Globalne ożywienie

Firmy audytorskie – szczególnie te największe – gros przychodów osiągają z innych usług niż badanie sprawozdań finansowych. Wyspecjalizowane zespoły doradzają m.in. w kwestiach podatkowych, prawnych czy dotyczących fuzji i przejęć. W ostatnich kwartałach rynek transakcji nieco spowolnił, co było efektem zawirowań makroekonomicznych i restrykcyjnej polityki pieniężnej światowych banków centralnych. Teraz sytuacja się zmienia, inflacja spada, a PKB nabiera tempa. To zachęca do fuzji i przejęć.

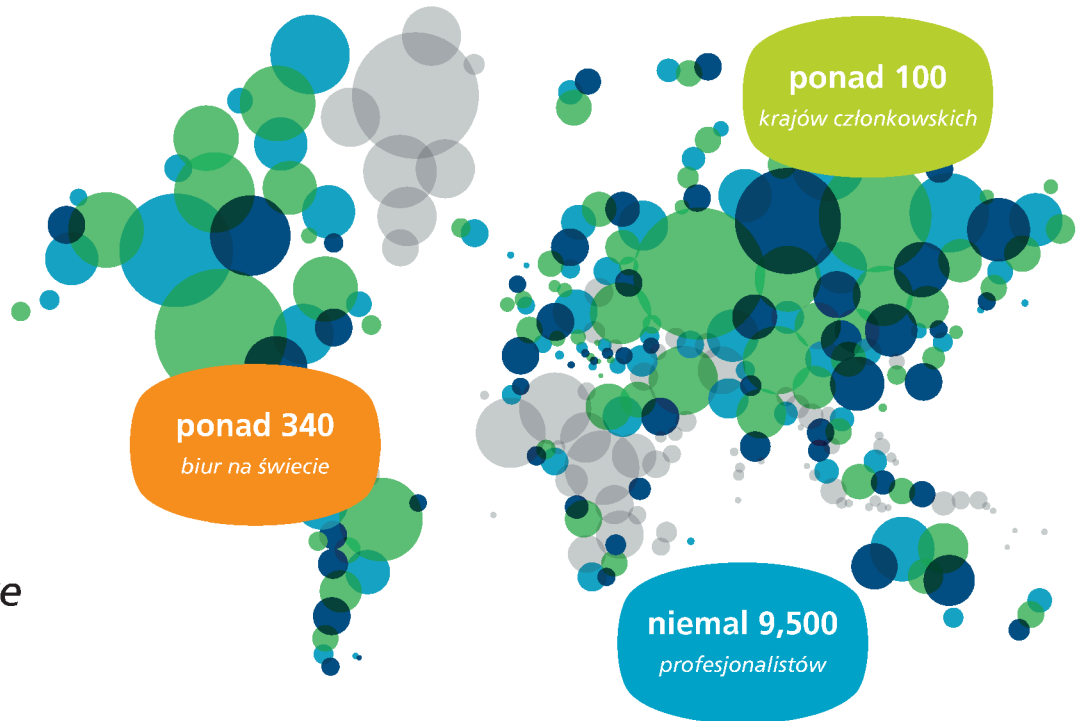
Odżywa też rynek debiutów. Z raportu EY wynika, że w I kwartale 2024 r. widać było wzrost entuzjazu zarówno wśród emitentów, jak i inwestorów. /©

REKLAMA 957641

UHY ECA

członek międzynarodowej sieci UHY

- *audit & assurance*
- *doradztwo prawno-podatkowe*
- *outsourcing*
- *doradztwo biznesowe*
- *ESG*

Lokalne rozumienie potrzeb Twojego biznesu, **globalne doświadczenie** międzynarodowej sieci ekspertów.

+48 32 376 41 40

www.uhy-pl.com

biuro@uhy-pl.com

Helping you prosper

REKLAMA 958204

MOORE Polska

Piotr Witek
Partner Zarządzający
Moore Polska

Lidia Skudławska
Partner Zarządzająca
Moore Polska

Moore Polska – razem możemy więcej

Od **35 lat** wspieramy Wasze biznesy w **zrównoważonym** rozwoju.
Jesteśmy **wiodącym** audytorem średnich firm.
Widzimy i rozumiemy **więcej!**

[MOOREPOLSKA.PL](https://moorepolska.pl)

KSIĘGOWOŚĆ

AUDYT

DORADZTWO

SZKOLENIA